

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Timp deschis

Am intrat, sub auspiciile toamnei, în cel de-al patruzeci-lea an al libertății noastre. Motiv pentru care se resimt parcă și mai puternice toate acele întime resorturi de gând și de fapt ale țării, într-o lumină care îmbracă deopotrivă și natură și om și ne trimite cu ochii pe cimpuri de-acum, către livezi și vii, spre frumusețea roadelor din acest an. Culesul se anunță fierbinte și tutelar, drumurile devin parcă mai largi, încăpătoare ca pentru un destin ce își urmează fără întrerupere cursul și răzbate dincolo de lucruri, la câmpăna unor noi împliniri. Căci adevărul acesta este sub semnul celei mai stricte evidențe și, în raport de datele concrete ale perioadei pe care o străbatem, ne aflăm trecuți deja de jumătatea acestui cincinal, în plin proces de înfăptuire a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului. Un altor moment are ceva din semnificația unei adevărate borne care ne indică, în spațiul parcurs, dimensiunea și dinamica întregului traiect pe care-l mai avem de străbătut, atât pe plan economic și social, al ritmului și intensității muncii pentru continuarea noastră dezvoltare, cât și pe plan cultural, al literaturii și artei chemate să se instituie într-un puternic factor educativ, pentru făurirea omului nou, a conștiinței sale înaintate.

tatea în continuă transformare ne îndeamnă și aduce noi argumente de spirit patriotic și revoluționar recenta cuvântare a secretarului general al partidului rostită la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative.

Sensul predominant este acela al spiritului revoluționar și el implică însăși definirea muncii și creației în procesul cărora se formează înaltele trăsături moral-politice și patriotice ale celor ce, construind o nouă societate, se construiesc și pe ei înșiși, modelându-și o personalitate aptă de cele mai adânci cunoașteri și înțelegeri ale evoluției și problematicei lumii contemporane. Reflectând realitatea și transfigurând-o în imagini revelatoare care să depună mărturie despre timpul concret istoric al acesteia, literatura și pasionante construcții, literatura și arta sint chemate, după indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să descopere acele modele înaintate și înălțătoare ale realității umane prin care se rostesc de fapt cele mai semnificative și mai durabile momente ale epocii fărâșurii socializării și comunismului, să investească talent și pasiune, devotament și abnegație în toată această operă care depășește de fapt pe rîmnetul propriu-zis al inspirației, al elaborării artistice și dobândește extensii largi asupra științei, asupra tehnicii și economiei, în toate domeniile și sectoarele de activitate. În acest fel văzute și înțelese, orizonturile literaturii și artei sînt practic nelimitate. Ele pulsează de istoria, de viața de luptă și muncă a poporului care intră, odată cu această toamnă, în cel de-al patruzeci-lea an al libertății sale și privește cu încredere în viitor, avînd în partid și în conducătorul său garanția fermă a unor noi înfăptuiri.

Dezina unei noi calități în muncă și viață, în toate domeniile de activitate acoperă întreaga această perioadă și are susțineri temeinice în fapte care, în mod neîndoielnic, ne exprimă la cote superioare de inițiativă, efort și organizare, într-un tot mai fertil climat al răspunderii, al angajării politice și sociale. Către un asemenea înalt nivel al înțelegerii și al dobîndirii unei profunde conștiințe a timpului, a datoriei împlinite exemplar și cu cea mai temeinică acoperire în reali-

Lucaefărul

In pag. a 3-a

Antologia „Lucaefărul”

„ȚARA MEA DE GLORIE, ȚARA MEA DE DOR”

RECAPITULĂRI

Vasile Rebreanu: numele și opera

I a aproape un sfert de veac de la debutul editorial (vol. în plină zi, 1959), acum cînd de numele lui Vasile Rebreanu se leagă existența unei opere substanțiale, evaluarea critică ne înfățișează portretul unui scriitor matur, complex, în continuă neliniște creatoare, avid de sensuri și forme noi. Un instinct artistic puternic care a un destin situat în literatura lui Vasile Rebreanu în acel spațiu extrem, menit avangardei. De la febra sa lumea se vede altfel. Proza și dramaturgia și se înfățișează spre observare, nu simple privilegii, nici peisaje tradiționale, fotografice, ci, vizuini. La început el a urmat matricea celui filon clasic de „Școala ardelenă” — construind un univers românesc articulat după toate canoanele genului așa-zis epic.

La obsesia tradițională a prozei moraliste, descinsă din Slavici și Agăbiceanu, ceea ce ar corespunde realismului de rocă dură, ca o abateră de la matricea stilistică a ardelenilor înrădăcinați cu solemnă încăpăținare într-o evocare austere și grea de fapt, autorul adaugă, ca element inedit, poeticul. E o „răzvrătire” modernă, față de canoanele „Școlii ardelenă”, act oarecum nonconformist, de can-

doare, prin care Vasile Rebreanu se afirmă în continuarea filonului epic transilvănean. Tabiele de lezi, care excelaseră în sobra zgîrcenie a limbii nemetatorice din Mara, Arhanghelii sau Ion, scriitorul încearcă să le innoiască prin lirism. Pe muciile scotoase ale caracterelor și tipologiilor împătimit fanatic în rîvnirea pămîntului, peste negrele tipare telurice, peste măști clasice — carbonizate, proza aruncă senin, cu suris și dezinvoltură, praful liric sideral...

Aici proza se întîlneste firesc cu balada. În resorturile sale întime, romanul Casa are o structură baladescă.

Cheia întregii semnificații epice se află în final. O lovitură în moalele capului — incheia brusc biografia clasicului Ion. Era ca o perdea neagră, întinsă pînă pe ochii cititorului, care privea prin

Mircea Vaida

Continuare în pag. a 7-a

Alexandru Brad

Continuare în pag. a 5-a

REMEMORĂRI

Secretul Doamnei de zăpadă (X)

Sătatea aplecată spre fotografia colorată cercetînd-o cu o atenție adevărată? — De unde aveți poza aceasta? — Dintr-o revistă ilustrată. — E o pictură sau o fotografie adevărată? — Am privit-o nedumerit încercînd să ghicesc o undă de ironie în întrebare. Era gravă și ferocă, poate puțin agitată. O agitație, oricum, bine mascată. — Este o fotografie, evident. Poate puțin „lucrată”,

poate prea „aranjată”, prea ostentativă. — Ce idee! Să fotografiezi un mort vechet de părinți! — E un simbol, doamnă. Un avertisment, dacă vreți. Tînărul este o victimă a războiului. — Nu vi se pare că bătrînul, fatul, seamănă cu cineva? — Priviți încă o dată fotografia cu care mă obișnuisem, încercînd să descopăr cu cine putea semăna bătrînul tă îndurerat.

— Nu-mi dau seama dacă seamănă cu cineva. Dacă nu văd cu cine ar putea semăna. — Priviți mai bine fruntea și ochii. Ochii în special, sublinie ea exaltată. — După câteva clipe am răspuns privind-o fix, controlîndu-i reacțiile. — Parcă, vag, seamănă cu Trișon... — Exact! — Se învioră brusc și-și

Mircea Micu

Continuare în pag. a 7-a

PRETUTINDENI SA FIE PACE — pictură de Constantin Andronic (Din expoziția de pictură, sculptură și grafică 18 ani de glorioase înfăptuiri revoluționare, deschisă în Sala Dalles)

Simboluri revoluționare

Un drum în Munții Apuseni este, pentru mic, întotdeauna o lecție de o factură aparte, care tine mult mai de o stare sufletească de cit de neasemuita frumusețe a peisajului. Nu m-au împins spre stări de extază nici portul, nici obiceiurile, nici chiar glasul tunnicelor, care sună după un cod înțeles doar de localnici. M-au tulburat, însă, siguranța pe care ți-o inspiră oamenii, stăpînirea de sine a acestora, felul lor așezat, firesc în toate împrejurările de-a se purta, de-a se manifesta. Au ceva mare în felul de a fi pe care îl l-au dat munții. Munții și conștiința dăinuirii de milenii pe aceste locuri.

Mi s-a întîrit și mai mult această convingere după ce am ajuns la Vidra de Sus, spre sfîrșitul anului trecut. La puțină vreme după comemorarea a 110 ani de la trecerea în eternitate a lui Avram Iancu, sute și sute de oameni — urmașii Craiului intrat în legenda încă din timpul vieții, se adunaseră în centrul comunei,

cu mic, cu mare, să fie martori la inaugurarea căminului cultural, de fapt o adevărată casă de cultură. Într-o altă parte un asemenea eveniment ar fi devenit prilej de vorbe mari, de metafore și comparatii. Chiar dacă printre noi, cei sîrăniți de comună, se afla și o echipă de la Televiziune, venită anume pentru a mai adăuga un fapt la cronica în imagini a Apusenilor acestor ani, acei oameni păreau de neclintit din starea lor firească. Fascinația reflectoarelor și a aparatului de filmat, care multor oameni le modifică aproape instantaneu reacțiile, le blochează judecata ori le împleticește limba, nu i-a scos deloc dintr-ale lor. S-au rostit cuvinte de bun-simț despre importanța aceluiași lăcaș în viața comunei și despre omunicii care l-au înălțat, adică tot despre moți. S-au auzit cuvintele mulțumiri cetățenilor de țară nouă, partidului, secretarului său general, s-au spus poezii, s-a invitat „Țarina de la Abrud”, au cîntat coruri, faragoste și tîlănice și fiecare moment din mulțea trăite în acea zi de duminică a fost răsplătit cu aplauze fără nici un fel de exces, măsurat, dar fără reținere, cu acea bucurie firească cu care însetatul îi mulțumește celui ce-i întinde un pahar cu apă. Și în tot acest timp, colegii de la Televiziune au filmat, nestîndu-și și au imprimat nu atât chipuri și voci de oameni, ci mai ales o stare de spirit. M-au convins și mai mult de aceasta imaginea pe care le-am văzut mai apoi la televizor. Erau aceleași chipuri, care mi se împăriseră pe retina, de bărbați și femei ale căror fete exprimau, deopotrivă, asprimea de piatră a munților, ca pe o pecete nobilă, dar și siguranța de sine, echilibrul și sentimentul de stăpînire pe care moții le-au moștenit prin venacuri; chipuri de fete și de feciori și de copii marcați parcă de bucuria darului ce li se făcea, pe care o trăiau intens, dar măsurat, ca și virginității comunei. Ceea ce mi s-a părut însă tulburător, și cred că chiar așa și este, a fost ulătura oamenilor. Au moții un fel de a privi, blajin și iscoditor, de parcă ar vrea să-ți umble prin suflet, să-ți pipăie gîndurile cu lumina de cer prăvălit în neliniștitoarele lor întrebări. Au moții un fel al lor de a-i cerceta

Realitățile patriei — sursă mereu fertilă pentru temele cinematografilor naționale

„Sarcini importante are cinematografia. Avem nevoie de filme bune, revoluționare, care să prezinte mărețele realizări ale poporului nostru, să mobilizeze și să înfățișeze eroi care să constituie un model de muncă și viață”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Intotdeauna creatorii de frumos, artiștii s-au numărat printre cei care se îndreaptă mereu atenția secretarului general al partidului. Responsabilitățile cineștilor (și aici nu e vorba numai de regiții, interpreți sau scenariști) sînt înmînte de forță de impact a unei arte ce poate influența, forma și educa milioane de oameni. Cu atât mai profundă sînt îndemnulul să se regăsească în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarului general al partidului, la recenta Consfătuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, idei-forță care schițează premisele revitalizării cinematografilor naționale prin reflectarea valorilor perene ale timpului în care trăim, prin renunțarea la tot ce este exterior, nesemnificativ, superficial, pentru a răspunde corespunzător exigențelor unei noi calități și pe tărîmul artei cu cel mai numeros public. Așa cum sublinia secretarului general al partidului: „Avem nevoie de filme bune, revoluționare, care să prezinte mărețele realizări ale poporului nostru, să mobilizeze și să înfățișeze eroi care să constituie un model de muncă și viață”. Problema fundamentală ce se pune în acest caz este: cum să realizăm revoluționară a artei capabile să ofere modele și să devină la rîndu-i factor de educație dinamic și mobilizator, rolul marelui al artei a 7-a este comentat de cinești, în lumina apelului cald al secretarului general al partidului.

Adevărul și frumusețea personajului exemplar

Nevoia de modele este — înainte de toate — o realitate profund omenească. Este o realitate aleasă și răsunătoare, înfișată de experiența fiecărui individ, ca și de cea a generațiilor care ne-au precedat fie că este vorba de modelul oferit de oameni înținuți în viață, fie de personaje cărora puterea de plămăuire a artiștilor le-a dat o identitate — S-ar putea spune că însăși proba de înălțime sau de rezistență a unor opere stă în această capacitate de a oferi eroi exemplari, eroi care să trezească simpatia, admirația, dorința cititorilor (spectatorilor) de a fi ca ei. Fiecare epocă literară și artistică a dat asemenea eroi. Cuvîntarea conducătorului partidului nostru ne-a atras atenția asupra unei fundamentale datorii civice și estetice. Orice artist adevărat, orice om demn de acest nume, nu se poate să nu aspire, să nu încerce să îl stă în puteri, să ajungă la un loc, drept înțeles, la o rezistență care să fie deosebită de experiența fiecărui individ, și să atragă atenția asupra eroului exemplar ca piatră unghiulară a creației, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne mobilizează în egală măsură spre servirea necesităților sufletești și sociale ale poporului ca și spre maximă realizare artistică și științifică a talentului. Într-o lume a marilor dificultăți și a nu mai puțin marilor eforturi și bătălii pentru o viață mai bună și mai demnă, într-o țară angajată, sub conducerea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, într-o amplă acțiune istorică de afirmare, de dezvoltare socialistă și independentă, arta nu poate neglija misiunea de a oferi personajele exemplare proprii acestor împrejurări și acestor aspirații. A omite această datorie estetică și morală însemnează a rata una din cele mai mari sarcini ale muncii scriitorului și artistului în general.

Mă voi opri doar la domeniul filmului. Este tot o realitate regretabilă, păgubitoare pentru toți, începînd cu autori și terminînd cu oricare

dintre spectatori, că deși au existat eforturi ca și reușite mai mari sau mai mici, configurarea unor asemenea personaje-cheie nu a constituit un fel împedec, un reper al competenței creatoare. O retrospectivă oricît de sumară ne arată că în unele cazuri talente reale s-au consumat, au cheltuit inteligent și energii disproporționate în direcții marginale, mi-

Adrian Petringeanu

Continuare în pag. a 7-a

Modele autentice pentru formarea publicului tînăr

Funcția formativă a celei de-a 7-a arte, însemnul lor educativ pe care îl are cinematograful, în special, față de tînăra generație rămîne o permanență a dialogului avut în repetate rînduri de secretarului general al partidului cu cineștii. Amplele referințe la universul cinematografilor făcute la Mîngalia, cu ocazia recentei Consfătuiri de lucru materializează odată mai mult atenția acordată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarului general al partidului, evoluției și maturizării școlii românești de film.

Formularile de excepțională rigoare principială față de calitatea operelor ce trebuie să devină prin combustia lor interioară autenticele reflexe ale omului contemporan, ale actualității în complexitatea ei, a elanului revoluționar al tinerilor generații ai cărei reprezentanți sînt astăzi permanent în avansposturile construcției noii societăți, rămîn un cuprinzător program pentru creșterea reprezentativă, emanată propriu ale spiritualității poporului român avînd ca finalitate edificarea unei civilizații superioare în patria străbună.

Nu este mai puțin adevărat că forțele artistice diverse după temperament și personalitate, ale cinematografilor naționale dispun efectiv în marea majoritate, de experiența și talentul necesar realizării unor pelicule conform altor exigențelor marului public, cit și necesităților efective de formare și informare a oamenilor care trebuie să se regăsească, să se recunoască pe ecran, să învețe, să gîndească laolaltă cu eroii filmelor indiferent căruî gen aparțin.

A fi greșit să se tragă o concluzie pripită și anume că numai filmul de actualitate poate forma, poate educa în spirit revoluționar. Nîmic mai fals. Epopea națională, cadrul tematic ce mare amplasare, sugerat cu ani în urmă tot de secretarului general al partidului, poate deveni un minunat exemplu de școală a conștiinței patriotice, de cunoaștere aprofundată a marilor personalități ce au luptat pentru destinele contemporane ale țării. Amintesc acest lucru fiindcă de multe ori eroii dragi ai istoriei fel că vin din epoca lui Ștefan cel Mare sau Mihail Viteazul, din perioada capotlîstă sau de la finele secolului XIX sau după pînă acum pe ecran exceptînd înnoieră la Vodă Lăpusneanu, decît uniforma unor ilustrări și nu profunzul adevăr al unor trăiri complexe, ce au ridi-

Călin Stănculescu

Continuare în pag. a 6-a

Cînd zic „Belvedere”...

Cînd, în urmă cu cîțiva ani, am vizitat somptuos-organiosul palat vienez „Belvedere”, situat în Prinz Eugen-strasse, adică — ironie a sorții! — chiar vizavi de actualul sediu al ambasadei României în capitala Austriei, n-am bănut nici pe departe hemoragia emoțională care se va produce în memoria mea afectivă cu privire la acest „obiectiv turistic”. Știam, da, sigur că știam, că în „salonul de aur” al acestui edificiu s-a fost pus la cale unul dintre cele mai mari farsuri din istoria relațiilor internaționale: odiosul Dictat fascist de la Viena din 30 august 1940, care a dus la anexarea vremelnică a Transilvaniei către Ungaria horthyistă. Tîrziu fiind în acel edificiu de tristă memorie, am înregistrat exponatele, mobilierul, stilul arhitectonic, amănuntele „culorii locale” cu strîngere de inimă și repulsiu: strălucirea ambianței imperiale era însoțită pretutindeni de rinjetul crimei săvîrșită în urmă cu 43 de ani de către politica revanșardă a Germaniei hitleriste și a Italiei mussoliniene. Ca cetățean al unei țări demne și frustrate, aveam dreptul la acest sentiment. Dar ce să prînzini unui edificiu? Pedepsirea călăilor însăși s-a petrecut, pe parcursul ultimelor decenii, pe-am convins, cu extremă încetinire și neînchipuite tergiversări. Am parafat, asadar, prezența mea la „Belvedere” ca pe un spectacol de teatru al absurdului, pe care speram să-l uit curînd-curînd, cum ne dezlegăm indeobște de visele urite, de pînălile care ne traumatizează accidental. Nu s-a împlinit deloc așa. Îmi dau seama acum că realitatea văzută-pipită a palatului vienez „Belvedere” crește hipertrofic în sensibilitatea mea, mă terorizează prin tulburile tot mai transante pe care le dezghioacă în cugetul meu, că palatul blestemat începe a mă obseda, ca un leitmotiv kafkian. Ce se

întîmplă? mă veți întreba. Răspund: am citit cu înfrigurare volumul al IV-lea al suitei de cărți „Fapte din umbră” de Cosma Neagu și Dumitru Marinescu, recent apărută la Editura politică. E cartea în care palatul „Belvedere” ia proporții de odisee și sperjur. M-am convins și de data aceasta, dacă mai era nevoie, că „literatura-document” are o mare priză la public atunci cînd este făcută cu har, rigoare științifică și ingeniozitatea pînării în pagină. Setea de spirit științific privind la evenimentele cruciale, rămase neelucidate pînă la capăt ori truate, nase gustul public, pilotează cititorul către aceste cărți ale adevărului „asa cum este el”, căutate cu aceeași fervoare ca best-seller-urile literaturii beletristice ori de aventuri. Este și cazul cărții pe care o semnalizez.

Al patrulea tom al serialului „Fapte din umbră” se ocupă, în cea mai mare parte, de împrejurările care au pregătît și născut fructul abominabil al Axei Berlin-Roma: Dictatul de la Viena. Ne putem întreba, asadar: ce poate să aducă nou și atât de captivant acest op documentar, după ce istoricul A. Simion, bunăoară, tratase pe larg, într-o manieră cumva exhaustivă, acest subiect într-o lucrare prestigioasă („Dictatul de la Viena”). Cumva, pentru că masele care au urmat acestui dictat lipsesc din lucrarea citată, ca și din cea de care ne ocupăm, ceea ce este regretabil. Mă grăbesc să afirm: cele două lucrări nu se exclud, ci se completează reciproc în modul cel mai fericit, oferă opinii publice românești și internaționale în imaginea sugestivă, revelatoare a acestui tragic fragment de istorie. Fondul de nouitate și oportunitate al cărții lui C. Neagu și D. Marinescu rezidă în unghiul total inedit, original,

Pop Simion

Continuare în pag. a 7-a

marele număr de cercetări, de studii, de monografii de recitări aparute în ultimii ani ne arată că fiziologia istoriografiei noastre s-a schimbat mult față de o etapă mai veche. Raza ei de acțiune este mult mai cuprinzătoare, iar rezultatele acestei deschideri, a perspectivei și a sanțierului de lucru nu dau dreptul să vorbim de o etapă nouă în fructificarea propriului capital cultural. Lucrul este firesc dacă ne gândim că directivele Congresului al IX-lea au însemnat un eveniment nu numai pentru viața politică, ci și pentru viața culturală a țării. Noul spirit introdus în Congresul al IX-lea a vizat cultura a României echivalență practică cu repunerea în circulație a unor scrieri și a unor opere de primă importanță pentru literatura română pe care concepția anterioară acestui congres le socotea inoportune în noul context social și politic. Reluarea monumentalelor ediții de opere a lui Mihail Eminescu, de către o echipă de editori ai Muzeului literaturii române, recitarea Istoriei literaturii române de la origini până în prezent de G. Călinescu, de către Al. Piru, și a lui Valeriu Parvan, sub îngrijirea lui Radu Florescu, realizarea unor bogate serii de opere Slavici, Brebeanu, Ibrăileanu, atestă neîndoiește o schimbare de optică, care refuză manșismul fundamental al fostei concepții de „valorificare a moștenirii culturale”. Forma a fost dată de uzul în discuții sterile incit este păgubitor a o mai aduce în discuție, dar fără o despărțire fermă de caracterul ei negativ, dezvoltarea plenară a istoriografiei noastre literare este imposibilă. Ea mai stăruie în practici editoriale, este vizibilă în examinarea tabloului general, recuperării lor întreținere și a-i ignora supraviețuirea ar fi o greșală. Ceea ce caracterizează vechia modalitate a restituțiilor literare era de cuprinderea programatică a unei singure direcții din complexitatea fenomenului cultural și literar, însoțită de ignorarea voluntară a oricărui alt aspect coexistent, în pofda coerenței și compoziției proprii a fenomenului, care recomandă o cu totul altă configurare a gestului recuperator. Așa se face că am avut restituiri neimportante în ceea ce privește, și nici până astăzi decalajul dintre primul tip de redare și cel de al doilea n-a fost recuperat în întregime. Efectele acestui mod de a reactualiza limitele unei fiziologii culturale au fost prea puțin urmărite, deși din nefericire am avut în varii instanțe, în exemplul dintre cele mai edificatoare este acela al situației unor scriitori și savanți de geniu ca N. Iorga. O suită satisfăcătoare de cărți reprezentative ale istoricului și literaturii N. Iorga nu există, ceea ce s-a făcut până acum este o selecție de opere dintr-o seamă de dimensiuni ieșită din comun a genului înaintat, dar se poate alcătui o colecție serioasă de judecăți negative la adresa lui N. Iorga, din diverse direcții, care au luat unora înfățișarea unor contextualizări integrale și chiar jignitoare. Enormitatea situației spune multe despre cite mai sint de făcut pe acest teritoriu,

O dată cu „Eseuri critice” (ed. Facla, 1933) Livius Ciocărlie, univ. la Iași, a înțeles că ajungând la această a patra carte, pare să ilustreze într-un chip hotărât exegeza improvizată. De altfel, evoluția lui e dintre cele mai curioase, deși, până la un punct, canonică pentru aceia care, ca și zicem, au avut timp să citească și să studieze propriu-zis. „Realism și devenire poetică în literatura franceză” (1974), „Negru pe alb” (1979) nu depășiseră un onorabil nivel didactic, ascuțită și ea de un limbaj talmudic, nu se putând mândri cu niste curaj de universitate. O anumită subțimță analitică, teza nega, însă, autorul, foarte profesional, nici nu se gîndește să liberalizeze limbajul și să elibereze expresivitatea: cu mai vechile contribuții. Livius Ciocărlie n-avea nimic dintr-un critic, obligat, acela să explice criticile, ori să prezinte, în plus, să creeze critice, să hotărât, și creație). Dar nici eseurile nu pot fi considerate acele însemnări, lungi, plictisitoare, dezorganizate prin lipsă de disciplină, cu scop, în definitiv, pur scolastic.

Abia „Mari corupceni” e-ar zice că alungese la o multitudine de construcții și stilistici, la o mare proză limpeză: oricine ar fi dezvoltat acel moment care, presupunem, îl reprezintă pe autor. În loc să adauge la acțiunea a contribuției omogenă nouă, el și-a strâns, curioasă, arctica și sială, ca în exercițiul critic, propriu-zis. „Realism și devenire poetică în literatura franceză” (1974), „Negru pe alb” (1979) nu depășiseră un onorabil nivel didactic, ascuțită și ea de un limbaj talmudic, nu se putând mândri cu niste curaj de universitate. O anumită subțimță analitică, teza nega, însă, autorul, foarte profesional, nici nu se gîndește să liberalizeze limbajul și să elibereze expresivitatea: cu mai vechile contribuții. Livius Ciocărlie n-avea nimic dintr-un critic, obligat, acela să explice criticile, ori să prezinte, în plus, să creeze critice, să hotărât, și creație). Dar nici eseurile nu pot fi considerate acele însemnări, lungi, plictisitoare, dezorganizate prin lipsă de disciplină, cu scop, în definitiv, pur scolastic.

Abia „Mari corupceni” e-ar zice că alungese la o multitudine de construcții și stilistici, la o mare proză limpeză: oricine ar fi dezvoltat acel moment care, presupunem, îl reprezintă pe autor. În loc să adauge la acțiunea a contribuției omogenă nouă, el și-a strâns, curioasă, arctica și sială, ca în exercițiul critic, propriu-zis. „Realism și devenire poetică în literatura franceză” (1974), „Negru pe alb” (1979) nu depășiseră un onorabil nivel didactic, ascuțită și ea de un limbaj talmudic, nu se putând mândri cu niste curaj de universitate. O anumită subțimță analitică, teza nega, însă, autorul, foarte profesional, nici nu se gîndește să liberalizeze limbajul și să elibereze expresivitatea: cu mai vechile contribuții. Livius Ciocărlie n-avea nimic dintr-un critic, obligat, acela să explice criticile, ori să prezinte, în plus, să creeze critice, să hotărât, și creație). Dar nici eseurile nu pot fi considerate acele însemnări, lungi, plictisitoare, dezorganizate prin lipsă de disciplină, cu scop, în definitiv, pur scolastic.

Cu ironie, împinsă adesea spre sarcasm, și cu umor, adesea irezistibil, rezultat din cultivarea călătorilor de limbă, a unei onomastice sugestive, a repetițiilor și simetriei, Livius Ciocărlie scrie Tudor Octavian prozele scurte din volumul Mihail, stăpînul, și sluga lui, Mihail (Editura Eminescu, 1983) continuând astfel maniera din Istoria unui obiect perfect, carte care s-a bucurat de un bun succes din partea criticii și a publicului. Ironia și umorul sunt constante, la care se adaugă, în proporții variabile, tehnice absurdu și grotescul caricaturizant ar trebui, logic, să pulverizeze în derizoriu obiectul asupra căruia își exercită acțiunea conștientă. În acest caz, însă, în fața unor mostre de virtuozitate satirică, admirabile, dar, credem insuficiente pentru a instaura o stare complexă de comunicare reală cu opera. Or, prozatorul, excelent profesionist, înțeleg exact riscurile menținerii cititorului în una și aceeași bunădispoziție, în consecință. El opune, subtil, atitudinea sa față de personaje și situațiile parcurse de acestea. Atitudinea autorului, neexplicitată, dar prezentă mereu în subiect și context, dăcă nu exprimă compasiuni (și n-o exprimă) mărturisite, în schimb, înțelegem. Eroii lui Tudor Octavian, ființe obișnuite, frecvent reificate de rutina existenței cotidiene, sint acoși la un moment dat sau își singuri, printr-un act de voință, din banalitate și monotonie și încearcă experiențe care ar trebui să-i modifice structura. Dar, aspirând către impresii și aspecte, culos deucează doar un plan al ipoteticului, contrast fie de propria neputință, fie de un context nepropice. Personajele, în acest moment, constată că au parcurs un drum circular (pe acest „traseu” se exercită acțiunea și a umorului comic) revenind exact în punctul de plecare. Acesta, de fapt, rotire în jurul propriului ax provocă risul propriilor dar, totodată, însușează tristețea în fața esecului. Hobotul de ris se transformă în suris ironic și apoi în zîmbet trist. Tudor Octavian se distinge astfel atât de humorul unui Ion Băieșu, cit și de satira violentă a lui Teodor Mănuș. Iată această, să-i spunem, dialectică a risului, la lucru, în achita Prestanță, nonsalanță, mult farmec masculin. Lui Cluhurdennu „bărbat de treizeci de ani cu statură înaltă și păr negru, în timpul potrivit din Balzac și alți autori de romane fluviu, nu i se întâmplă nimic”, nimic călătorește mult prin țară, în delegație, nimic deosebit nu-i tulbură existența, totul pătrunzându-se în cea mai deplină plictisală. După ce se privește și analizează în oglindă dintr-un hotel de provincie (seventă, plină de haz, e construită cu mijloace acințate de proza

CRONICA LITERARĂ

«Cuvintul liber»

cu alt mai mult cu cit multipla operă a lui N. Iorga care un tratament de egală importanță, pentru noile generații, cu acela al operei eminesciene.

O cultură este un organism viu care trebuie înțeles ca atare, iar smulgerile din context, singularizările forțate care se petrec prin promovarea în vedetă a unor scriitori cu un rol și rost bine determinat în epocă din care fac parte, duc la preeminente artificiale, fără o validitate și o vitalitate reală în noul context cultural în care sint introduse. Pentru a fi mai explicită să ne referim, de pildă, la scrierile politice și literare ale lui C. Dobrogeanu Ghera, scrierilor de excepție, iar sincronice, ca alți directori de conștiință, contemporani cu Ghera, unii în polemică deschisă cu el, nu sint lipsiți. Neobișnuită este o operă de context cultural și o replică la poporanismul lui C. Stere, a cărui contribuție de sociologie, de economist, de politolog, nu poate fi confruntată cu aceea a lui Ghera datorită absenței ei editoriale. Respectul față de organismul cultural, osmoza lui specifică sau dialectica lui ideologică, cere în ambele restituirile. A pronova însă numai una echivalență cu un gest incomplet, cu o jumătate de măsură. Exemplele de acest fel se pot înmulți. Este indiscutabilă tendința unor

recerțatori de istorie literară de a propune unor ci ostentative polemice, autori și direcții stîndard, prin ignorarea sau combaterea autorilor și direcțiilor considerate de ei contrare. Dialectica unei culturi este însă mai subtilă decît manșismul de cabinet și necesitatea unor proceduri mai nuanțate se impune.

Felix Aderca a fost unul din publiciștii al cărui cuvînt a fost ascultat în literatura interbelică. Linia modernismului militant, agresiv, violent chiar a avut în Felix Aderca pe primul ei combatant. O culegere de articole Oamenii și Idei, de peste trei sute șaptezeci de pagini, din publicistica lui Aderca a apărut în seria Restituirilor de la Dacia. Alina de Contribuții critice, aflată la primul volum de peste opt sute de pagini, a apărut la Minerva. Un al doilea volum de aceeași proporții va părași nu peste mult timp rotativele tipografice. Se anunță deci un an Felix Aderca. Faptul este pozitiv în sine, dar fiind mai ales rolul de ferment al publicisticii acestuia, dar examinat în contextul general al unei culturi care este un organism viu și care nu poate fi restituit prin membre dispartate, la voința chirurgului editorial, el susține și alte considerații. Nu intenționăm să discutăm aici, aspecte de conținut și direcție, ale unor articole ale lui Felix Aderca, foarte discutabile de multe ori ca optice, ci un raport mai general al procesului de redare și valorificare literară. Este vorba de ceea ce s-a numit în titlul cititorului, căreia el orientăm, ca hrană spirituală i se adresează prin inițiativa restituțiilor literare. Mă mărginesc doar să

LIVIVS CIOCĂRLIE: «Eseuri critice»

Jucru. Să mai adăugăm că și expresivitatea a în suferință, din pricina unui soi de bombasticism: un eseu despre Barthes se intitulă „Puterea împotrivirii sau utopia neputerii la Roland Barthes”. Sint, însă, repet, momente consumate. Mai nouă și, ca să fim sinceri, impresvizibilă e preocuparea lui Livius Ciocărlie pentru literatura română de azi, preocupare pe care n-o recomandăm, pină acum, nimic. El era numai un autor didactic, pornit să aplice, pe scriitorii străini, cu preponderență francezi, metode noi în circulație pe conținutul și argumentul”, eseuistul dă a înțelege că asemenea comentarii, privitoare la români, nu emit cine știe ce pretenții, afară de aceea că s-au făcut fără „idei preconcepțate”. Mă mir, totuși, că un om instruit în psihanaliză poate crede că cunoașterea absolută a intelectului — chiar dacă s-a sfârșit să nu aibă preconcepții. Livius Ciocărlie dă semne bine definite că le are — ar fi fost absurd să se întimpe astfel. Cînd al experiența unor comentarii aplicate pe Proust, Rimbaud, „le quel”, este cu neputință să nu alegi, dintr-o materie nouă, pe aceea care îi se pare corespunzătoare. Fatalitatea dezvoltărilor mecanice ni se pare și în acest caz irezistibilă. Ceea ce a rezultat de aici este, fără îndoială, profund nemulțumitor. E adevărat că „eseuistul” nu a volt să facă o selecție în literatură noastră actuală”, însă, imperfecțiunile cunoașterii fenomenului integral, ca să nu zic mai mult, e băltoare la ochi. Nu vîl face obiectiv de sumar, întrebîndu-mă de ce e prezent aici cutare și de ce lipsesc alții, care precis ar fi trebuit examinați, ele n-avîl avea nici un rost, din moment ce spiritul de sinteză a fost eliminat, cu voință, de autor. Sint, e adevărat, autori de cullegeri, atenți la aceste elemente și care, se știe,

TUDOR OCTAVIAN: «Mihai, stăpînul, și sluga lui, Mihai»

lui Urmasu omu „ajunge la concluzia că un bărbat, dacă vrea să fie luat în seamă și să i se întîmpe ceva — indiferent ce, fiindcă o schimbare, cu excepția evenimentelor catastrofale, e întotdeauna și o șansă trebuie să joace un rol. Să se poarte o vreme ca și cum ar fi altul”. Cluhurdennu își schimbă serviciul (de la fabrica de burghe mici, la un institut de proiectare pentru aparate mici) vestimentația și comportamentul, zînd acum în seducător emerit, nonsalanț și eficient. „Poza” are succes și un telefon de seară (apre noapte) îl anunță o vizită feminină foarte promițătoare, căci glasul de la telefon promite absența predeceilor. Vizita se produce și are deznădămintul așteptat. Alțeva este însă mai puțin așteptat: „Eleganța, nonsalanța și, mai cu seamă, farmecul masculin al economului Ion Cluhurdennu au impresionat-o atât pe desentorarea tehnică de la atelierul de „carcase mici”, Lenuta Constantin, tînescu, incit, birindu-și, nici ea nu-si poate explica în ce chip și cu ce puteri, timiditatea, a hotărât că e momentul să răzbească în viață, ca altele altele, jucînd un rol. Ion Cluhurdennu este bărbatul pentru care face să renunți, omul și noaptea la orice proiectare. Lenuta se dovedește a fi fecioară. De felul său om de caracter, Cluhurdennu o ia de nevastă”. Un fals seducător, sedus de o falsă seducătoare! Cîntă tristețe! Nu mai puțin trist se dovedește în cele din urmă destinul lui Ion Conști-

observ că înainte de a avea publicistica eminescienească o avem la îndemînă pe aceea a lui Felix Aderca, fapt care ne scutește de alte comentarii.

Tot în seria restituțiilor masive intră și antologia „Cuvintul liber” subliniată în apărarea independentă și intergrită României, ediție îngrijită de Ion Ardeleanu, cu un studiu introductiv de Ion Ardeleanu și Mircea Musat. Ea vine în prelungirea unor mai vechi culegeri de articole politice de stînga, de manifestări publicistice antifasciste, avînd avantajul de a înlocui culegerile amalgamate la întîmplare, cu o culegere sistematică dedicată unei singure publicații de înconștabil ecou în epocă, datorită programului său democratic și antifascist, aflat neobișnuit cu ficcare număr, această antologie sint curentelor de idei ale epocii, ale tuturor reprezentanților antifascismului la noi. Indemnul de a acire o istorie unică fără compartimente privilegiate este valabilă și pentru istoria culturii și literaturii române. În istoria antifascismului literaturii române sint multe capitole necrise. Nu s-a făcut încă o culegere a contribuției de atitudine antifascistă a lui N. Iorga. Campania lui antihitlerist este de o mare anvergură. Ea nu se rezumă la Sfaturi pe întîmper, ci intră ca factor activ în cuvintul lui numeros, aproape tot Hiparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N. Iorga se bucura de audiența a milioane de oameni. Nu întîmplător, aproape toate Hparite și în cursurile lui universitare. În istoria antifascismului din România N. Iorga ocupă un loc aparte. Spre deosebire de audiența altor emilișoni, cuvintul antifascist al lui N

«Țara mea de glorie, țara mea de dor»

Acasă

Casa inimii tale este POESIA. Aici prind a se înfășura pe trupul tău hieratice vârstare de dor; aici depărtarea are gust de ambrozie și firea-ți purtată de curcubeie însuflește necunoscutul. Zborul săgeții este poem și unde cade bucată din tine rămâne și nimeni nu moare. Doar tu, de la un timp, vei împinză pământul cu oaze de iubire și scrișnet, iar cind te vei căuta ocean de oameni vei fi. Copiii se vor juca prin hățul pletelor tale și vor adormi legănați de mugetul baladesc al vintului, fratele tău de cruce și vrednic tăinuitor al mormintului tău.

Casa poeziei tale este VIAȚA. Parte din parte ești și în rind cu mitice turme vei paște pășuni neimblăzite. Sărutul cerului cu pământul va încinge fruntea ta arvunită lumii. Și eretic, aiudoma oricărui copil, vei întreba lucrurile de ce sint cum sint și te vei huli osteneala vremelnică. Te vor chema la nunți să le ferici viitorul cu urări și vei da nume pe măsură pruncilor. Imensitatea îți va fi piatră de căpății și cai albi îți vor purta virtutea ca pe-o ofrandă.

Casa vieții tale este ȚARA. Locul nașterii va cinsti pe strămoși și va fi iubit de strănepoți. Stejarii te vor înmiresma a bărbăție, plopii îți vor depărta șoaptele de pe buze iar brazii te vor revendica morții. Pământul îți va bătători palmele și vinjoasele-ți miini vor dezmierea veșnicia. Seară vei asculta geamătul aerului și împreună cu femeia ta vei descifra roze de vis. Sufletă în marea flăcără vei arde și slăvit va fi rodul muncii voastre. Ecolul îți va vesti umbrelul, pe cind tunicele vor chema depărta-țările tălmăcindu-te.

Mircea Șoncuteanu

Țară a mea

și a acestor oameni

Țară a mea și-a acestor oameni, de care-mi leg pe veci numele spun adevărul „cu miinile reci și inima caldă” să crească în dreptul alunului, unde, totdeauna deodată foșnetul propriu respirației tale aud... spun adevărul în limba firească a doinelor cum dis-de-dimețează căprioara dintre surorile bunicii cea mai înaltă după izvor într-una galopează murmur de frunze-dans năvălitor

O ultimă lăcrămare sint pădurile toate în care ochii mereu deschizi ai totății meu deprinși a se petrece peste seară dou urșilor lumina să ne-o cearnă pe măsura dragă-a fructului de zmeur al bunului nostru tezaur DEVARĂ...

Țară a mea și-a acestor oameni, frați ai mei de roșu, galben și albastru spun adevărul în haine de lucru cum apa sorbim dintr-o dată spumoasă din cupa migalnic cioplită „a zimbrului” binecuvintind surusului privilegiul tumorilor mana, izvorului piatra ploilor curcubeul și ciinelui ochii... cum spune bunicul în diminețe marilor șantiere, uzinelor, fabricilor pași decisivi aureolați de istorie,

pentru care-mi întind aceste rădăcini adevăr să crească în dreptul alunului.

Viorica Ana Cozan

Nervul sacru

Se-nsămintează-n duh fără știință — Ce făt de naștere așteaptă învoire ? — El, păzitor de stirpe și de fire, Nervul perpetuu, sacru geminând. N-am pentru el nici milă, nici cuvint Ci doar uriașa teamă că-ntr-o zi l-ar extirpa un forceps

Din pământ, blindatele capricii l-ar izbi Mărșăluind spre cețuri trădătoare. Sint uneri confuzie și sint Greșeală, vrajbă ori infatare Prelinse-n tolba unui strimb destin. Dar e o boare, dinspre care vin dezastre, umilințe ravagii

Pe-un teritoriu ordonat și mut. Pământul meu, uitat-am să te-ascult Însă pedeapsa crește-n carne, vie, și drept caintă Nu mai am decit incantator, balsam de poezie

In noaptea agresivă ca un rit A veacului care ostil ne paște. Dar cine-n glijă osudă ? Cine naște ? Placentele atitor jertfe-fii ramificate azi în sacral nerv Care de-o viață mi-i altai de strună. Și cine mă rănește ? Aspră, bună ? Tu, țară rădătoare, Mă susții, prin nervul ăsta luminezi și-nvii Nădejdi, rigori ori blinde utopii Și toate acestea, biete, ale mele : Și simulacre, și iubiri rebele Staticul azi, argoliosul minei Și fanatismul pentru cer și piine. Seta-mi de slovă. Doru-mi de copii.

Smaranda Cosmin

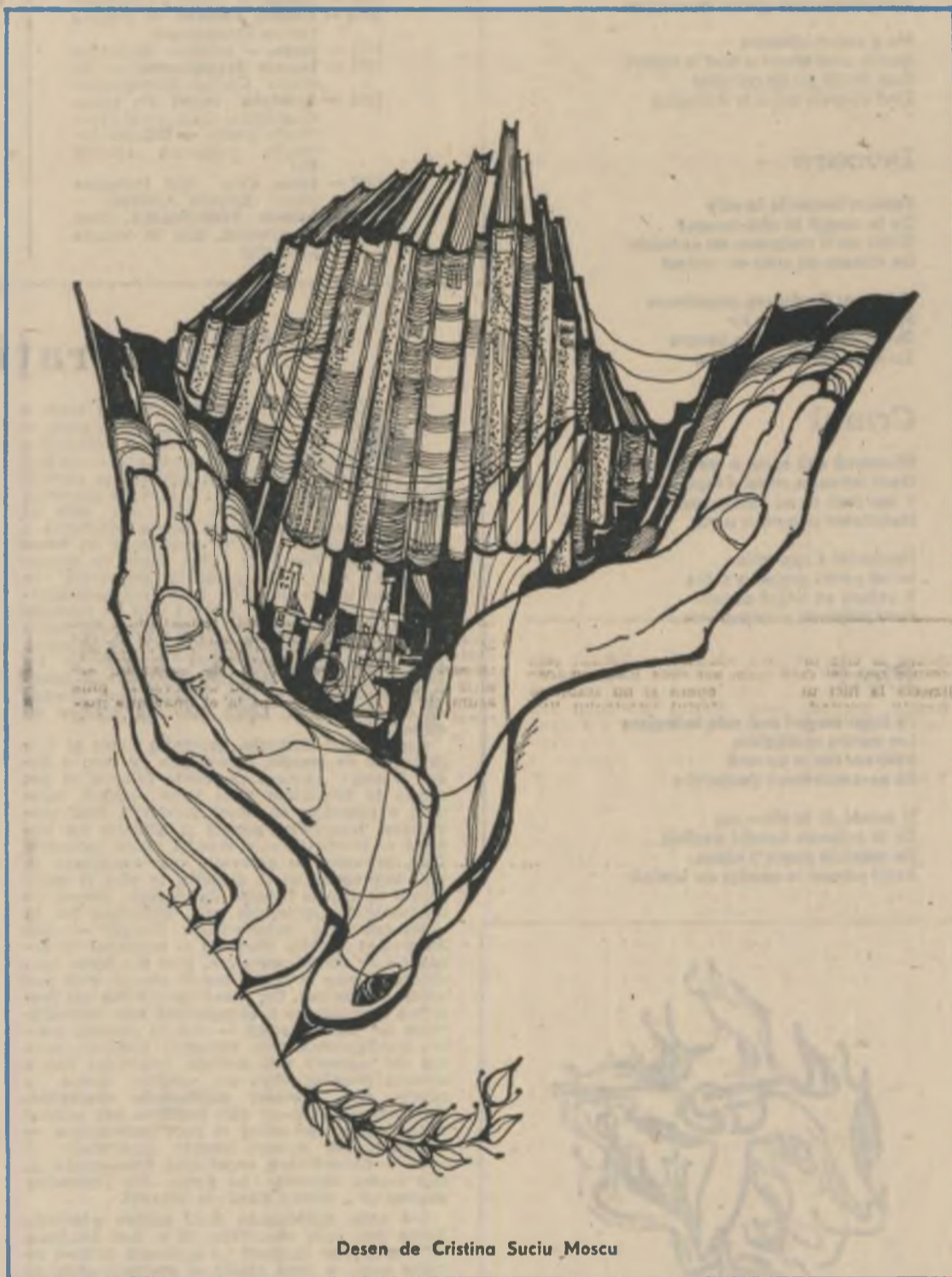
Visul văratec al zimbrului

Inceputul acestei destăinuri seamănă cu o alunecare prin aerul pur al primăverii, acum, printre ierburile fragede și credincioase, printre gizele minuscule ale mușuroiului desjelenit de fiecare dată în același punct ; trebuie să fie o sărbătoare cu muzică și tot restul, sinceritatea mea scăpată de ninsori luptându-se cu ultimii nămeți, singuri, plini de speranță și increzători în lumina partidului și uniți într-o singură, mare iubire — iată visul văratec al zimbrului incremenit pe eligii într-o dimineață pe care eu o locuiesc.

Alex. Duran

„Cultivarea patriotismului, a dragostei fierbinți față de țară și popor constituie una din îndatoririle cele mai nobile ale literaturii și artei. Patria — cu trecutul ei glorios, cu prezentul său socialist, cu viitorul său de aur, cum îl dorea Eminescu — este și rămâne veșnic o generoasă temă de inspirație pentru scriitori.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Desen de Cristina Suciu Moscu

Dinspre eroi adie un dor

a vieții într-un monument precum simburile mărului viețuiește în măr precum miezul în coaja pe care o ține a vieții într-un monument al unui erou înseamnă să-i aparții cum el îți aparține întotdeauna în august dinspre eroi adie un dor întotdeauna în august noi știm să fim ai lor pentru că și ei au știut că vor rămâne în noi atunci cind glonțul sau baioneta sau schija i-au îmbrăcat în eroi.

Vasile Bardan

Semn pentru lumina țării

Mă-ntorc cu rouă inspre liniști... Această pasăre de somn încumetă răgazul Din florile ce odihnesc în miriști Vegherile de August și de vară ; Mai luminăm c-un strigăt brazda Și focul ierburilor de seară, Topite-n lutul din gorgane Se dumiresc cetății de piine Sub asprele sclipini de arme, Cocoși de suflet norocos rotirea Prin omicul iubirii De țară, către Miine ; Imi străjuiesc eroii-n glijă Cu oasele sărace Și doru-l pun să are Hotar de inimi la chindie, Măsura zodiilor de pace, Cind neamul nostru curge-n muguri Dintr-o străveche tulburare Cu vatră, și popor, și pluguri...

Dan Sandu

Țară veșnică

Binecuvintat fie pământul acestei țări cu roua în dimineți fumeginde, unde prin înălțimea românilor pentru fapta dreaptă se vede clarul munților. Binecuvintat fie pământul acestei țări ce m-a zămislit într-o cintare primenindu-mă în diafane zăpezi carpatice demne de puritatea acestei simțiri românești. În primăveri inundate în verdeață și-n cincte nu recunosc alt curcubeu decit acest românesc tricolor. Binecuvintat fie pământul acestei veșnice țări, unde prin înălțimea românilor pentru fapta dreaptă se vede clarul munților.

Dar știu

Spre frumusețea ta, Patrie, mă îndrept în acest cosmos al durerii unde pasărele sint tot mai speriate iar o umbră nedefinită stăruie pe zimbetul copiilor. Dar știu că tu nu poți să dispari atita timp cit albatrosul plutește pe oceanul infinit al speranței ; cit jerba de lumină a izbucnit din pieptul tău imens pentru pace și libertate. Spre frumusețea ta, Patrie, imi îndrept cuvintele, simplele mele cuvinte de trucidor necunoscut Intru eternitatea ta.

Radu Cange

La masa țării

Veniți, — e masa țării-n sărbătoare !

Să rupem piinea nouă-n două, să ardem ruguri pentru soare !

E-o jartă-n brațul ce se fringe pe snopi din zori spre innoptare ; e-o jartă-n chipul ce mai poartă pecetea zilei care moare.

Pe schele ca-ntr-un templu ard lumini cu umbre călătoare, — se-nalță țara-n nimb de dor, se-nalță țara ca o mare.

Veniți, — eu vă vestesc de-acum, în ceas de taină, — sărbătoare ! Privesc spre țară și încerc prin ruguri jertfele să-nalț, la masa țării ca o mare !

Toamna în patrie

È toamnă-n poamele astrale ; — prin arbori flăcări roșuind, irumpe-n spații ancestrale ecoul sferelor vibrind.

Plesnesc semințe rotitoare prin ochi de păsări incolind, —

un zbor astral irumpe-n palme, un zbor astral ce infloare aripă somnului căzind...

un vis cu păsări călătoare pe după soare-ncercând, o altă umbră ce coboară, pe ziduri zidul prăbușind.

Mușcăm din mere și ne pare mai dulce aerul pocnind, —

de-atitea stele căzătoare e toamnă-n poamele astrale, prin sînge gustul cenușind.

Iuliana Paloș

Organon

Țimpul pogoară în inelele copacilor atavici, Popor al meu care navighezi prin veacuri neabătut, mă chemi mereu, acum și azi să te slujesc cu genul meu Geniului tău milenar, tu care prefaci din cind în cind, pământul în stele ordonate.

Pământ de Bucovina

Pământ de mușchi treziți de rafala brizei dimineții, pământ de arbori care odihnește oasele străbunilor noștri domni, stirpe prin stirpe țărani, pământ al ultimei raze de Luceafăr, pământ al ultimului cioban cîntat în baladă, sănătatea brazdelor de ericind, neamului nostru ține-i temelie, spre tine să urcăm, spre tine să coborim nemurirea.

Sandu Stelian

Strămoșii

Se-ngeminează chingile revanșă ; pribegi ne cerne spusa Mioriței pădurile alunecă în transă. Mă lumegă gîndul... Magma străbună — incendiază nebună cîtorii zeloși. — De unde vin solii ? Cine capitulează-n strămoși germinează-n orgolii.

Ucenicii

Strămoși, se face seară, mai zăvorîți pământul în purpura de-afară, ce-ndepărtează rodul. De vină avem, ne credeți, nu pribegim, e dragostea prea mare și-a nins cu atitea-nfringeri de-a pulburit se pare-acum lăindu-se-a chemare.

Strămoși, se face seară !

Valeria Victoria Ciobanu

Da, Patrie

te iubisem de demult, cind unduirea munților imi răsfrîngea nenăscut gînd al mingiierii tale, te iubisem în coborirea caldă a buciului și în tăcerea incandescent oprită de soarele prelinis în dreptul palmelor — chemări, te-am iubit în nopți răsfrînte pe gura lacurilor scufundate-n stele — dispărut chiotul luminii, te-am iubit în șiroirea ploilor în vaduri setoase zbuciumat osindite la înclătarea văilor hăuind

eternitate, te iubeam cu toate cele născute din fire primind binecuvintarea Ta și a celor fără de prihană — drept și nu mai știu unde încep și unde sfîrșesc căci te iubesc și, iată, s-au rupt zăgăzurile și trece frenetic zbaterea soții peste liniștea înțelegătoare, te iubesc în culorile, formele, în toate chipurile dincolo de piclă — obișnuitul mers din împăcat ropotul frunzelor în faldul nunții noastre pentru că te voi iubi modestă în impietirea piscurilor și semeață arcuirea zilelor pe crestele lor, împede răsăritul și împede apusul în împăcată

curgerea, te voi iubi măruntă, măreată izbida semeției în calmul stincii — un loc smerit pentru înclinarea frunții peste unduirea caldă a spațiului domol miroșind tot fin și cuget în românește.

Adriana Vela

Luai aminte!

O, luai aminte : În trunchiul fiecărui copac, În lujerul fiecărei flori, Sălășuiește radiația inimilor noastre, Suflet strămoșilor ca dădic s-au jertfit Pentru vatra neamului și izvorul de bucurii al fiilor acestui pămînt.

O, pășiți cu grijă Pe bulgării acestui lut, Poate au fost ochii ce-au durut Ai visătorului de veghe la libertate L.

Petru N. Popescu

Port libertatea-n mine

În mine port durerea strămoșilor pierduți uciși pe roți, cu sulii sau sfiretecați de cai tocați de săbii strimbe sau spinzurați sub ziduri de vreun dușman de crai.

Plutesc în mintea mea contururi de eroi străbuni iubiți de mine și de părinții mei bărbați frumoși la suflet cu brași și ochi de zmei făuritori de țară de graniiți și de vatră făuritori de obște pe viață devotată acestui vechi pămînt.

Stau scrise în istorii izbînzile în lupte, armatele răpuse de dreapta de român zec îngropate-n glijă de ele atit rivnit, uitate sint de neamuri, uitate și rîmin.

Port libertatea-n mine și-n singele meu port aceeași vitejie precum străbunii mei și dacă-ar fi din nou s-apară vreun despot să jinduască țama în care s-au dus ei din trupul meu aș face o platoșă de foc și din priviri o armă de doborât mișei.

Mihaela Muraru-Măndrea

Cit ai prilejul, poete

cit ai prilejul, poete, te uită în ochii mei ca într-un ocean de aducere aminte și ai să vezi pietre colorate sau jurnale de bord am fost cascador a vreme ca mai apoi să cobor cu tata în cîmp cioplind din stejarul de la marginea pădurii cuțitul de plug — eu fiind asinul la ham el să mă schimbe spre seară și doina să-mi cînte prin oase a lume, o altă lume va fi mereu, dar dorul de țară nesfîrșit niciodată.

Ion Machidon

Cintec patriei

Frunză verde din lumină Patria nu, nu se-nchină Lutul Patriei ne doare Verde frunză de cicoare

Frunză verde de salcim Limba curge dinspre Kim Dulce-i Patria străbuna Verde frunză de căpșună

Frunză verde și de miadă În iubirea ta mă scaldă Cum eroii vii se-ntorc Verde frunză și de soc

Frunză verde din grădină Fiu întii mi te luminează Cu Partidul tău arar Verde frunză de stejar Frunză verde lasomne Maică bună, România !

Romulus Gandy Georgescu

Ioan Alexandru

JMNELE JUBIRII

OPERA

- 1964 — Cum să vă spun — E.P.L.
- 1965 — Viața deocamdată — Editura Albatros
- 1967 — Infernul discutabil — Editura Albatros
- 1967 — Vinea — Editura Albatros
- 1969 — Vămile pustiei — Editura Albatros
- 1970 — Poeme — Editura Eminescu
- 1973 — Imnele bucuriei — Editura Cartea Românească
- 1975 — Imne — Editura Eminescu
- 1976 — Imnele Transilvaniei — Editura Cartea Românească
- 1976 — Legszeb versel (în limba maghiară). Cele mai frumoase poezii — Editura Albatros, traducere Iancsik Pál
- 1977 — Imne. Cele mai frumoase poezii. Editura Albatros
- 1977 — Imnele Transilvaniei, Casa Electrecord, disc în lectura autorului

- 1978 — Iubirea de patrie, eseur, Editura Dacia
- 1978 — Cântarea cântărilor, traducere, Editura științifică și enciclopedică
- 1978 — Luchian zugrăvit, Editura Minerva
- 1978-1979 — Fîdar I, II, III, traducere — Editura Univers
- 1980 — Imnele Moldovei, Editura Albatros
- 1981 — Imnele Tării Românești
- 1981 — Poezii — traducere în italiană de George Lăzărescu, Editura Eminescu
- 1982 — Szepitelen Serelem — Editura Europa, Budapesta, traducere Kányádi Sándor
- 1983 — Imnele Iubirii — Editura Cartea Românească

Conferințe despre rosturile poeziei și lecturi din poezia proprie în R.F. Germania, Franța, Finlanda, Iugoslavia, U.R.S.S., Bulgaria, R.P. Ungară, Grecia, Ierusalim, Elveția.

Transilvania

Indurînd am devenit o țară
Să nu mă tem de nimeni pe pămînt
Și în genuchi la candelă de seară
Să propășim în ce va fi mai sfînt

Dacă sport-am în ceva anume
N-au fost averi și-un trai nesăbuit
Ci-mpodobii cu cealaltă lume
Puterea milei nu ne-a ocotit

Mai ales în zile de durere
Inconjuram altarul jertfitor
Și deșertind potul cu-nviere
Din tot-a-n fiu mă știu nemuritor

Marea

Nu-i atît în luptă, marea
Nu lucrează
Să ia locul cuiva pe pămînt
E mai mare în ea împăcarea
Rămînera-n leagănul sfînt

Șopotirea îi place mult
Legănata
Ca o pline de jertfă ca un cuvînt
Loves-te-n făruri marea
Să o ascult

Diamant

Materia devine mai deplină
Fără să ia ceva de la lumină
Se-ntrepătrund fără împreunare
Inovuînd ce nu au fiecare
Lumina-i alta după ce se frînge
Sic însuși nimeni nu-și ajunge
Mai albatră singură-n scînteie
Materia facîndu-și familie
Pămîntul prîntre stele se frămîntă
Ca dar merit cereștilor de nuntă

Frumusețe

Că frumusețea e nemuritoare
Ni se întinde marea la picioare
Se o aibă la-nademină flacăra
Pe cit o ia prin stingerea de sine
Decit eu insumi duhu-i mai aproape
Ce spinzură pămîntul peste ape

Martie

De-acum mai ales pe lingă ape
Bine-i să ajungi cit mai curînd
Pe unde-ncepe via să desgroape
Amiros curat de nepămint

Crengile de sălcii se inmoaie
Pînă-n prag la sfînte sărbători
Și pe cit se întetește-a ploaie
Curcubeu se arată prîntre nori

Ciripit de păsări tîmiază
Dinspre miază zi și răsărit
Pînă cerul cade în extază
Față de pămîntul înflorit

Iona

Nici adîncul mării n-are loc
Să tînuie lăptura rugătoare
M'stului de fieră sau de foc
Rămii ca jertfă la înfățișare

Nu-i unde te ascunde pe pămînt
Logosul de uma ta se ține
Și oriunde-n cosmos e prea strîmt
Își trimite mila după tine

Iar odată de Cuvînt ajuns
Toate se grăbesc să te întorcă
Din adîncul cel mai nepătruns
Coprișul se preface arcă

Garoafa

Înaltă-n trup aproape șerpuind
De pămînt se tot îndepărtează
Pînă ce pe-alele se-aprînd
Și mireasma, facului cedează

Frunzele nu pleacă-n uma ei
Trupu-i gol pînă la înflorire
Cînd l-imbăcă-n milă și ulei
Paradisul într-o crotire

Pe cit truporul ei e de plîpînd
Pe-atît e floarea de înflăcărată
Să străvadă celălalt pămînt
Pentru care fost-a semănată

LOGOSUL

Adunarea celor două firi
Între-un nișca spornac puzurată
Fără auzului și deapănării
Lumina răsărită de-aici înfruntă

Discurs-mand se întrepătrund
Vapora înălțată-n vînturi
Ca un ceam de-nisă stînd
Debătută pînă la sfîrșit

Cela de sus nu l-a împușcat
Celor de jos s-a înălțat pînă
Logosul în cosmos s-a înălțat
Nu s-a trăsese fără țineală

Das Nicht

Infernul e nimicul care arde
Cum ții în palme cărbunele incins
De-ai fi din foc mistuitor în carne
De durere nu ai fi cuprîns

Că n-ai ajuns biruitor durarii
Că de iubire n-ai fost mistuit
Nu-s cu puțință zorii invierii
Și doare mult nimicu-ngăduit

Se cade cit mai grabnic potrivire
Facul în foc te cere preschimbat
Să îi răspunzi iubirii cu iubire
Logosul să poa-ă fi-ntrupat

Sora mea

Din dorurile cele mai profunde
Ești zămălită sufletului meu
Ca răsăritul lumii tremurînd
Peste oceanele lui Dumnezeu

Pe cînd dormeam în stare de extază
Din leagănele ultimului vis
În umbra fașnetelor de amiază
M-am deșteptat cu tine-n paradis

Iar să te pot de dîncolo cuprinde
De pustie-am fost împrejmuît
După tine dreapta cînd se-nînde
O prelungeste lemnul desfrunzit

Cireș

Cîteva zile e cireșu-n floare
Înflorîndu-ți în trecut
Creanga face loc prin legănare
Mai ales la fructul nevăzut

Celoraltă te e-ngăduîtă
Atîngerea cit mai ușor
De coasta trunchiului rînită
Să deprîndă gustul jertfitor

Ghiociei

În pădure ghiociei încă o dată
În toată slova lor au apărut
Aceiași sbatero imaciată
Reia miracolul de la-nceput

Trei pleoape albe peste potirul verde
Și-un limb de aur clopotînd ușor
Pămîntu-n cosmos n-are cum se pierde
În ghiocel în vînt tremurător

Peste zăpezii și peste frunze moarte
De dîncolo de stela picurat
De n-are fi fost Cuvîntul să-l deșarte
Cum să ajungă-aici imaculat

Trandafirul

Trandafirul n-are rădăcină
Pe cel sălbatic trebuie-altăit
Tot rostul său e-n slova ce-o să vină
Desfiorîndu-ntreg e dăruit

Mireasmă cit mai multă să pogoare
Potirul să devină-ncăpător
Spinii — scară urcătoare
Pe rugul foc mistuitor

Brăduț Covăliu: „Zbor”

Mugur

Cit de emetic închis pe dinafară
Fiece mugur cu platoșe de fier
Fără poruncă n-are cum s-apară
Însinguratul plisc de giuvaer

Trebuie întinsă potrivire
Între voînța cea de sus și jos
Ca să se-nimple-n creangă-nmugurire
În potirul florii amiras

Cuvîntul

Nu-i al cuvîntul decit împărțîit
În altul cînd începe să lucreze
Puterea lui se vădește îndoit
Ca umbrele sub goruni la nămieze

Nu e cuvînt izbăvitor
Numai cînd altul l-a luat în seamă
Cum niurile țin de cel izvor
Cînd vîietele mării le destramă

Isvoare

Pomesc isvoarele la vale
De la cereșii își află început
Oricit vor fi străpuse de nămoale
De dîncolo de stele-au apărut

Oricit vor fi-n delung șerpuitoare
Si otrăvite șopotele lor
Dumnezeiesc e riul la isvoare
Ca să rămîină foc mistuitor

Crinul

Mireasmă cită vară e mai grea
Decit întreaga crinului făptură
E mai mult ce nu putem vedea
Eternitatea singură-n aură

Nevăzutul e copleșitor
Iar să poată pogori-n zidire
Îi trebuie cu fulgul de ușor
Prea plîpîndă neimpotivire

Flori

Pe lingă muguri mai este încă
Loc pentru nădăjduire
Veni-vor florile pe rînd
Să ne-amintească desăvîrșire

Și numai de la ele-n sus
De la primirea harului deplină
De rodnicie poate fi răpus
Acest pămînt în cosmos de lumină

Desene de Paul Ștefănescu

Marea

Se tot frămîntă acolo în neștre
Val după val se-alungă ne-ncetat
E-n spargere la margini și zdrobire
Ca să-i rămîină miezul precucurat

Și ea se știe în lucrare încă
De sinea sa că-i fără de temeii
Pe cit se zbate din poruncă
E-n creștere nemărgînirea ei

Mai degrabă intruna-i lepădare
De futurile ce o instrimț
Că și ea e scoică-n ascultare
De vîietele Logosului sfînt

O generație de poeți

despre „generația Labis” s-au scris și se vor mai scrie cărți, dar acestea — fie ele portrete individuale, închipuind monografiile sau de generație — trebuie să corecteze un labiu care, pînă azi, se vîntăie fala prin incompletitudine a înțelegerii generației Labis doar ca o generație de poeți este cel puțin încorect. E drept, în istoria postbelică a literaturii noastre anii '60 marchează un boom liric (Marjan Popa) iar Labis, simțit ca blazon, a deschis o serie ce putea fi prevăzută în contextul istoric dat (Ion Pop); reprezentativitatea lui Labis pentru spiritul nou ce submina clișeele vremii își află o metaforă cuprinzătoare în „Lupa cu ineria”. Ea indică o stare de spirit. Deși prefigurată abia, opera (pușină) a lui Labis — prin disponibilitate creatoare și libertate responsabilă — este semnul unui început de epocă literară. Labis este un creator de climat.

Așa privind lucrurile, generația Labis ar fi o generație de creație, în accepția pe care o dădea Vianu: „comenzi de vînt felurite se pot asocia în urmărirea unor teme comune, refăcînd o generație creatoare solidară”. Incit viabilitatea idealurilor sociale și artistice nu implică — restrictiv — o aceeași vîrstă biologică. Deși termenul de generație este considerat de unii improprriu, cu iz didactic, în plus și puțin folosit de istoria literară dar excesiv invocată de folietonistica „ultimului val”, utilizarea lui în acest caz este treburnică. Desigur — cum observă și Nichita Stănescu — termenul de generație ar trebui reevaluat, scos din ideea modelică de clan și repus într-un circuit mult mai sobru și spiritual. Or, perspectiva editorială (relativă sincronizare a debuturilor) este întimplătoare iar cea biologică — doar o premisă pentru configurarea unei generații literare, pentru cei adunați sub aceluiași nume de generație Labis, această premisă oferă un numitor comun în istoria unei formări intelectuale dramatice. Componenții ei și-au trăit copilăria sub semnul consecințelor războiului și apoi maturizarea pe fundalul unor mutații istorice structurale. Ei aduc o îmbinătoare experiență existențială și, sub aspect formativ, au țîșnit din „inserarea dogmatică”, privați fiind de maeștri.

S-a scris întodeauna mult despre generația Labis dar, cum observăm, ea a fost înțeleasă ca o generație de poeți: o glorioasă intrare, de mare ecou, a unui masiv și compact grup de poeți tineri, aflîndu-și lanțul în ceea ce refuzau să fie (Ana Blandiana).

Este generația Labis o generație favorizată de istorie? „Alianța norocoasă” de care vorbea Eugen Simion, avînd în vedere întîlnirea poeziei tineri cu anilor '60 cu marile interbelice revizii în actualitate se înscrie momentul de renaștere a literaturii române. Este ecomod a posibilă și prin acțiunea tenace a acestei generații, grăbind recuperarea oficială și refăcînd legăturile profunde ale unei culturi într-un nou context socio-politic. Peste diferențele (inerente și necesare), generația Labis își află sensul relativ unitar în programul de creație al deceniului șapte: înnoirea spiritualității naționale, resuscitarea autohtonismului, adică idealuri ce depășesc în fond frontierele de generație. Cei intrați în literatură sub semnul unei tendințe artistice mai generale, exorimînd o altitudine, revetător ei, reînnoirea tradiției (continuată pe terenul ei ferm), reechilibrarea axiologică cu literatura anterioară. Să nu uităm că redescoperirea „segmentului interbelic” prin reevaluaarea tradiției a intruzit decisiv literatura momentului; lirismul esențializat, prin structurile catalizate (M. Mincu) ale lui Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia a desferecat noi izvoare, impunînd recuperarea poeziei. Ambianța literară se va despărți de mecanica versificației superficiale, de proliferarea poeziei impersonale și narrative, de vocea poemului epic și a clișeului personajului unidimensional.

Iată deci că „programul creator” al generației Labis s-a lăsat format de interdicție, afînd-o; ea continuă și refuză în același timp, într-o epocă de severă selectivitate ideologică. Privat, va propune — compensativ — receptivitatea ca program, ogîndind o nouă sensibilitate, deschiderea spre literatura lumii și expectanțelor ei, reînnoirea tradiției (continuată pe terenul ei ferm), reechilibrarea axiologică cu literatura anterioară. Să nu uităm că redescoperirea „segmentului interbelic” prin reevaluaarea tradiției a intruzit decisiv literatura momentului; lirismul esențializat, prin structurile catalizate (M. Mincu) ale lui Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia a desferecat noi izvoare, impunînd recuperarea poeziei. Ambianța literară se va despărți de mecanica versificației superficiale, de proliferarea poeziei impersonale și narrative, de vocea poemului epic și a clișeului personajului unidimensional.

Iată deci că „programul creator” al generației Labis s-a lăsat format de interdicție, afînd-o; ea continuă și refuză în același timp, într-o epocă de severă selectivitate ideologică. Privat, va propune — compensativ — receptivitatea ca program, ogîndind o nouă sensibilitate, deschiderea spre literatura lumii și expectanțelor ei, reînnoirea tradiției (continuată pe terenul ei ferm), reechilibrarea axiologică cu literatura anterioară. Să nu uităm că redescoperirea „segmentului interbelic” prin reevaluaarea tradiției a intruzit decisiv literatura momentului; lirismul esențializat, prin structurile catalizate (M. Mincu) ale lui Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia a desferecat noi izvoare, impunînd recuperarea poeziei. Ambianța literară se va despărți de mecanica versificației superficiale, de proliferarea poeziei impersonale și narrative, de vocea poemului epic și a clișeului personajului unidimensional.

de generație atenuîndu-se. Dar, prin valorile produse și propuse, această nouă generație va obliga la plantarea altor puncte de reper și lărgirea perspectivei: raportarea valorică nu se poate face numai cu referințele critice în interiorul generației, angajînd „corpul” literaturii române. Este cazul să insistăm asupra acestor aspecte, intrucît — deseori — reproșurile țîntese tocmai despărțirea de „amintirile comune” ale anilor de ucenie, adică — altfel zis — duzăgerea generației. Să ne întoarcem: generația Labis exprima o stare de spirit torpid, lînd inertă, ea — în interiorul poeziei, de pildă — venea după perioada uniformizatoare a peisajului nostru liric și, nici nu-și putea propune (decît eșuînd) unitatea formulei lirice. A cămășit firește și tirania modelelor. Dar a fi într-o generație (literară) nu presupune solidaritatea gregară; dacă „negația creatoare” e subînțeleasă, individualizarea (în sensul diferențierilor ideatice, expresive, stilistice) e obligatorie. Varianta literară a prieteniei nu reduce la același numitor spiritul și afine. Conștiința în plan estetic ale unei dictaturi nivelatoare sînt ușor de bănuît. Incit, orgoliul personal, respectul pentru individualitate au forțat deschiderea unor lăgașe proprii.

S-a observat apoi că în experiența sterilizantă a deceniului șase (Cornel Ungureanu), a severei supravegheți a producției literare, ambiguitatea era necesară din rațiuni extraliterare. Momentul Steaua, publicație-fanion, face în contextul epocii figură aparte. Revista modelată de Baconsky în fruntăria obediințelor deceniului, prin programul antilidic, a și fost considerată o apariție prematură. Rolul ei depășește cadrele generației pe atunci tinere și „uluitoarea publicație clujeană” (Petre Stoica), chiar nerferită de umoci (cazul Morometilor, roman întîmpinat cu răceală) invită la o corectă reevaluare istorică contemporană a literaturii (trebuie să decupeze, cum spunea M. Ungureanu, realele centre de greutate în mișcarea literaturii. Revista Steaua a fost o asemenea prezență).

Generația Labis numește, după noi, spiritul Labis. În imbecșeala anilor '60, Labis a deschis o fereastră — nota Gr. Hagiu. Deși generațiile — se pronunță recent Nichita Stănescu — ar trebui numite după deceniul în care s-au nîfșate și nu după un număr care frizează un pic reclama, creatorii anilor '60 trăiesc mult tineret și triumfătoare, a juvenilității triumfale, întruchipate în ardenta confesiune a poetului „eminent liric”, rămas la vîrstă adolescentină. Spiritul deschis al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis un testament moral), exemplul Labis e viu; postlabisienii îl continuă, dar nu într-o docilă subordonare ci în sensul adevărat la o stare de spirit pe care Labis o exprimă o primul. Evoluția acestor creatori, departe de a constitui un pluton omogen, învederează o diferențiere cu dublă deschidere: față de Labis (rămînd reacția anti-Labis) dar și între ei, devenind structuri înconfundabile, personalizîndu-și viziunea și al acestei poezii, sinucrită de etalaj și non-conformismul organic, implicarea și ingenuitatea, receptivitatea nelngădită întemeiază o serie creatoare, avînd în poetul-martor al epocii un deschizător de drum. Dispariția lui Labis a responsabilizat această generație, concomitent cu efortul desprinderii de sub tutela celui contaminant de febra „șevului aprins”. Că noi — pe urmele altora — o vom numi orfelină, că alții o vor contesta, e mai puțin important aici; generația Labis există și e acțiivă indiferent de părerile agresive, cum judecînd nota Artur Silvestri. „Selecția” de poezie imediată (afînd în tragica frîngere a lui Labis

maria tudor

Poarta

Un aer dulce na este totdeauna in laj
Gal de robia numelui nostru ;
Robia celor doi umeri din dreapta si stinga

Inimil.

Sfijaia pina dincolo de lume,
Din radacini imparjii pentru toate ce sint,
Un aer dulce ne pastreaza veenic
Intregi
Ca o patrie inchisa intr-un cuvint.

lmm

Tarã,
Conturul meu de zare,
Cind respiri,
Strãlucesc cuvintele.

Aerul tãu dulce imi este totdeauna in lajã
Din radãcini impãrjii pentru toate ce sint
Pãsiindu-mã veenic intrãg
Pentru-acest roșu și galben și-albastru
cuvint.

Caut culoarea

Roșul a fugit într-un măr,
Albastrul s'ie dincolo de mine străin,
Vrãjeste în cur galbenul orb,
Ochii iubului nã de verde,
Albi de nașire copii,
Pãmîntul e negru, imens atom...
Daonna, ce am
Mai pot sã rãmîn,
Pe nici o culoare stãpin ?

Sau, poate,
Mãsurãdu-mi ochii cu toate,
N-am ajuns la culoarea
Unam oviã la culoarea
Și se cunoștea pe cheamã și moarte !

Frunzișul sonor

Inainte de ochii mei erau copacii
Fosnind prin lumea cu izvoare de frunza
Muzica lor rãsușia prin aer
In spațiile cele mai ascunse.

Am crescut fãrã-nțeles pe pãmînt
Copacii bãnuiuã că sint o frunzã de-a lor
Și m-au purtat cu seva in sus
Și iatã cã sint
Urcatã acum printre frunzele lor
Sub antonimpuri mã roșesc schimbãndu-mã-ades
Verdele, vi se nașoștea spre toamnă
Sã mã oștern ne-mopodibã pe șes
Seva moștenirii mele mã-ndeamnã.

Dar intr-un tãrziu cind se pare cã arborii cresc
Și se cunoșc unul pe altul ușor
A trebuit sã plec, pãtrînd de la ei
Numai frunzișul sonor.

Lupi bãtrini

Ninge cu lupi, lupi prelungi, cenușii,
Grei de foame infuți in ei,
Ca niște poduri plutoare-n vint
Se-nalãte trupurile
Și cad pe spinãre urechile lovite de aer,

Deschise bãtrãnii se roșesc in vis
Duhnind a sãmii și a turme calde,
Cu colții-mpãrjiații pinã departe...

In fiecare noapte ajuns la marginea pãzii,
Iși inchircesc picioarele pentru salt
Și singele ochilor se urcã lung
In urlet...

Turnul Babel

Au voit sã ajungã-n cer
Oamenii, acum citava zile,
Și s-au fãcut zidarii unei case inalte.

Unii lucrau la temelie
Alții se subțiu mearu in sus...
Plecau de jos și cãmãrãzii și caie,
Dar ajungeau totdeauna prea tãrziu ;
Și-au tot furat zidarii
Din singele lor ziduri
Pinã-ajungu ințins și elbi
Ca niște aripi

Zburind cu virful turnului in cer...

Lacrimile lor ajungeau pe pãmînt,
Cei de jos credeau cã zidul cade
Și au fugit in vechile lor case
Uitãndu-și graiul.

Un poet romantic

dacã se poate inchipui un trubadur joz
vial, imaginea lã se potãrãste lui Tudor
George, poet de structurã villanescã
terțil și bonom, la care derizorii și
sublimul se amestecã intr-un joc plin de farmec
și ingeniozitate. Poetului îi place postura de
jongleur cu cuvintele, cu imaginea, cu emble-
matic și cu lucrurile comune, jocul cu propria in-
spiratie și culturã, consumat cu malitã și dezini-
voluntã spre a masca o anumitã crispãre a in-
teligenței prae lucide. Ironist cu anxietãți, Tudor
George este și un poet cu o disponibilitate rar
intãlnitã nu numai a expresivitãții artistice, dar
și a vitalitãții temperamentale. Poezia sa trãdeazã
zãlã capacitatea de a se bucura cu simplitate, fire-
rea senzualã, afectivitatea generoasã, nevoia de
prietenie boemã și totalã. Personalitãțã sãu, așã
cum se gheoștea din Inventar celest, este un
amestec de Falstaff și de Cyrano, inezistat din
abundențã cu harul cuvintului, inventiv, amuzant-
prețios, fantezist, recurgind cu placere la fan-
faronadã, la falsã gesticulație, la elogiul grandio-
s, incit este greu de observat in ce mãsura
lși joacã sau lși trãstește rolul : „Sublimule Bau-
delaire — mirific Crai / Ce ții in pumã Infernul,
stors in chinge, / Arzind fetide-arome, venerã /
Un cer diform, ce nu se poate-atinge ! / Neal-
terate flori de putregãi — / Pãstrãte, ca-n ierbar,
intre meninge ! — / Cu scrum stelãr din pãr-
bãșutii Rai, / Ti-mpodobesc coroana ce te-ncinge !
// In tronul devastatului Satan, / Sub Arborele-
Științel, pururi stãl / Pustiu monarh in
templul suveran / Cu bolți de fum și ramuri de
vãpãii ! / Port herbul Tãu, pe lanțuri, pe cã-
tuse : Surpate flori de jar și de cenuse !”
Livrescul este una din sursele predictale ale
poeziei lui Tudor George, cind luat in rãsoar,
cãnd elogiul cu sinceritate, servitudinã asociãti,
imagini (deseri pentru plãcerea de a le rã-
turna), sonoritãți prețioase (Lururile).

Poetul are sentimentul miracolului, dar și al
derizoriului, oscilãndã între bucurie și scepti-
cism, adorã sã amestece valorile, punind pe
același plan cosmicul și „clurcurile”, fleacuri
rile și lucrurile grave. Cind poate, regãsește ino-
centia infãntã, contaminatã cum este de cere-
brãlitate de care ințuit ar vrea sã se scuturã :
„Sumare definiții intr-un vers / Strãfulgerã,
privind indeaproape / Cu ochul tandru-nțregul
Univers : / Sã botezãm astralele potãpe ! //
Cãci nici un lucru nu-i stit de șters- / Punctat
prin microscopã, telescopã- / Sã nu mi-l simt

Scriu pentru cã așã mi-a venit dupã ce
am reținut-o pe distinsa Priscilla la
brãțul falnicului și frumosului ei bãr-
bat, Acvillin, care prin 1950-1952 mai
era, încă, un tãnar cãptan de artilerie deși își
incapuse cariera la Vintãorii de Munte. Și arãta
de toatã mândria și priceperea inãro inãro
mãtel noastre strãmoșești și vitejești. Iatã deci
și-un alt motiv de a nu lãsa sã se iroseascã
o cronicã a unor vremuri cind amurgul insemna
zori cu orice preț și oamenii își descopereau
sau redescopereau vocații in funcție de mersul
revoluției populare la romãni.

Cind eram copil, mama ridea imediat ce auzea
pe una sau pe alta prin vecini, cã a pus oala
sã fiarbã cã sã vadã cit trãiește și cu cine se
cãșãtoarește ; mai ales cu cine se cãșãtoarește și
cit de repede. Pe urmã puneau farfuria la fe-
reãstrã cu fața la drum și dacã fata era chiar
pețitã și se și... Izbindea, adicã se logodea, in-
torceau farfuria cu dosul la drum, mama zcea
prudentã : — „Tãceți fatãlicã, neisprãvitelor,
cã uite aude copilul așã al nostru și-l intrã
Alte-ale-n cap, nu știinã de curte pentru care
ne luãm de la gurã cã s-o invețe”.
Intr-o zi de dimineațã, cu mult inainte de
vremea evenimentelor pe care incercã sã le in-
voc, venirã pe la noi prin țirg și apoi chiar pe
la noi pe-acãșã vreo trei negustori de la Bucu-
rești. Unul era tãnar și-ncruntat. Altul, cam inãro
douã virste, gras, rubicond cu ochii ingropãți
parcã in douã cuburi de carne și ridea din te-
miri ce de i se-ncrețeau gogostile ochilor. Cel
de-al treilea parcã nici n-avea fizic, era o sub-
tilitate de om : fãrã virstã, fãrã carne pe el și
cu picioare „pergament” ; ceva îmbãlsãmat și
paradoxal, cu viațã... Respirã și mergea, ba mai
și minca, enorm... In schimb avea cu el un ge-
amantan drept recomensã la toate lipsurile as-
te, geamantan despre care am auzit mãl firzic
cã era pur și simplu doloara cu bani : hanconeta
de milioane indeseate cu genunchiul in loci-
piciantul” acela ca un cutãr de zestre. Treceau
spre Robãnești cã sã cumpere o „moșie” și ve-
niserã sã se sfãtuiascã, la lumina lãmpii cu
gaz, cu tata... Cel gras și doloferan era ruda
noastrã. Cel tãnar mai avea și alt gind iar sub-
tilitatea de om se prezenta cã inșuși angrosul,
un fel de patronas al celor doi deși se de-
clarã : tovarãși și asociați.
— Io zic cã dacã bãgãm banii aștia in pãmînt,
zise grãșanul, orice s-ar intimpla cu el și cu
noi tot or sã deã roata.
— Si io zic la fel, aprobã tata : visul lui ca
și al multor oameni gospodari și hãrnic de prin
pãrțile locului fusesse și mai era inãro sã cum-
pere pãmînt cã sã aibã și cã s-l muncescã pe
brinci. Habar n-aveau pe-atunci ce rãsturnãri
și reforme urmau sã se producã deși totuși chiar
și fostul bãiat de prãvãlã, tãnarul nostru, fe-
cuserã armata. Inșuși angrosistul fusesse in est
pin’ la Stalingrad și in vest pinã la Praha...
— Nene, zise fostul bãiat de prãvãlã, consi-
derãndu-se acum pãrțãș la afaceri, cu ce mai
luãm și pe pepeni ! aveau douã vagoane cu
pepeni in garã pe care urmau sã vindã la
Craiova — taman bine, nene, îl speriet pe re-
molit și depãși cu... trosc și jap : de cit bãnet
dispunem... noi, aștia, profãni ! n-a vãzut el
atãția mangoci lichizi nãci la Paris sau pe unde
mãsa pe ghealã și-a tocat curelele de moșii ; am
auzit io cã are și-o zgimbã de fatã... sã-și pipãi
potofelul in buzunar cind o vezi.
— Tu sã taci, mucosule, zise „delicatesea” de
om — vinzãtor de coloniale — și sã nu cumva
sã te-nșori pe-alcã cã stricãm cãrãu... Auzi ?
Te-am fãcut partã, dar la pãreri lãș-o mai
moale ; ce zici, Tudore ?
— Bã, cine are carte, are parte ; uite Nellu,
cumnatu meu, are și zice cã sã luãm moșia sau
cite hectare arabile sint acolo și gata ! Dã-i in
gãtea mãsã de moșier prefãcut și hodorogii
cã și-au trãit trãul și-au mincat málãtul.
Pin’ ce vine socialãmnia in România, cum a
scris setul meu : Const.-Titel Petrescu, o mai
vindem și-o mai cumpãrãm la loc inãro de vreo
douã-trei ori ! Am dreptãre, jupine ? Bate palma
cu geambașu și pune jos lovelele !
— Al, jap : uite palma lui ‘giambașu’ și sã bem
aldãmasu ! lovelele l le numãrãm dupã ce fa-
cem actul.
— Bã, cine are carte, are parte ; uite Nellu,
cumnatu meu, are și zice cã sã luãm moșia sau
cite hectare arabile sint acolo și gata ! Dã-i in
gãtea mãsã de moșier prefãcut și hodorogii
cã și-au trãit trãul și-au mincat málãtul.
Pin’ ce vine socialãmnia in România, cum a
scris setul meu : Const.-Titel Petrescu, o mai
vindem și-o mai cumpãrãm la loc inãro de vreo
douã-trei ori ! Am dreptãre, jupine ? Bate palma
cu geambașu și pune jos lovelele !
— Al, jap : uite palma lui ‘giambașu’ și sã bem
aldãmasu ! lovelele l le numãrãm dupã ce fa-
cem actul.
— Pisat...
— Pist, pist, tanti Mitzo, auzi ?
— Auz, fatãlicã, sint aici : pe „locul de produc-
ție”, da, nu mãl pisã și cã lumea cu ochii pe
noi și cu urechile culite gata. Și scoase dintr-o
basma albã comunile de la biserica Cuvloasa
Paraschiva pe care le inluciruse intr-o cãldã-
rulicã, nici prea mare nici prea micã, asemãnã-
toare cu aceea a popii cu care umbilã cu bot-
tezul și gata, zisesse tot ea :
— Tine ualca...
— Toarna-o toatã, tanti Mitzo, te rog cu frum-
os !
— Toatã, mãicãtu, toatã. Da, pe-asta, o bei,
știi ! de tãrzi ori pe și de nãmãrãm. Acum mergem
in biserica sã ne-nchinãm ofrã cã sã fie :
sfințit și primit.
— Așã o sã fac, tanti Mitzo. De trel ori pe
zi și la nãmiaz și-i dãdu un leu simbolic la le-
șirea din biserica nãmãl cã sã fie plãtit (Tanti
Mitza nu pentru bani fãcea treaba asta sfin-
țitã).
— Si parcã fusesse un fãcut ; iatã, acum la gar-
du Leanel, cine biblãia ? Miticã Incruntatul, ne-
gustor de București, fost bãiat de prãvãlã.
Leana avea multe callãții și zestre serioasã.
Circa douã-trei case de cãmãrãzii zestre și-un
lãmil ce sta sã lege lãmli sã fãcã Leana pan-

OALA DE LUT

ioan ion diaconu

dispar cu coajã de lãmle sau chiar sofran sã
mãncã sã-ți lingi degetele ca neamurile proas-
te și tot așã mãncã de sã-ți linghi limba
ca hulpavii și pin’ ce te-o durea burta ca pe
nemincãți, sã crape burta ; nevoie mare ! In
pivniãa frumuseții era și nu era frumoasã, mai
precis : fusesse, cã acum era sãritã bine de cel
25 de ani lãmle de cind nu te mãl poti mãrita
singurã... Dar asta n-ar fi fost inãro nimic. Leana
arãta cam oosãșã și avea pãr crescut pe
milni, pe la perne și pe picioare-n colo ; tușã
Paraschiva, mama negustorului cel doloferan,
Tudor, o-nvãlase sã și-l pãrãscã la foc viu cu
vilvãtãie și sã se unã cu zeamã de brinzã de
oi, adicã sã dea cu zãr ! Zis și fãcut. Pãrul a
dispãrut o vreme și-a reapãrut mãl țirzu și
mai des și cam, hm, pardon, scuzați, scirbos la
vedere. Leana fu ingrozitã de acest neajuns ;
i se pãrea, pãrul ăsta stufos, cea mãl mare ple-
dicã in calea mãritișului. Și-l smugea, de pe

inãro lipit in bãlãrit și se giuguleau ca po-
rumbeli pe streașina casei și vrãbille pe unde-
apucã primãvara de dragoste, trosc și pleoc
trecu Ion al lui Zorilã, paznicul cimpului și
cãlcã hodoronc-tronc chiar pe el. Se sperie omul
ca de ucigã-l loaca in carne și oase și umplu
vãzduhul local de doaz. Vãia țirgul de povestea
lui Ion Zorilã care nu semãna nici pe de-
parte cu aceasta de fatã. Adevãrul este cã Leana
lu’ Cãmãridaru nu s-a mãl mãritã niciodatã.
Multe lacrimi a mãl vãrsat dupã plecarea ne-
gustorilor din zonã, multe ; și calde și reci și
uscate și amare, sãrãte, limpezã, curate, dulci,
nevinovate. Dar vorba ceea din popor : gura
lumi numai pãmîntul o astupã... Leana o fi
implinit și-acum coadã albã cu gindul lãcrimat
cind cind in cind la seara-aceea de pominã cind
Fãt-frumos al ei, venit din departãri, a dus-o
inãro înãro ca Leana asta, ceva pur, sfãnt, o
durere surdã și toptã și-o privire fanatic.
S-a uscat vãzduh cu ochii dintr-o singurã searã
de dragoste. O fi iubit Leana asta și ea vreo-
datã ? Multã lume s-a-nãtrebat și se mãl întreabã
și-acum cind îi aude povestea el mãl mãritișul...
„Inãro Virtutele fetei — zice poezia-strãmoș
— prin îmbrãcãminte și nume : / E de mirare
cã ea place atãrte femei ?”
Alteceva inãro a iubit. Da’ nu pe ea. S-a mîs-
tuit de lubre și dorințã neimplinitã. Drept re-
compensã ? Asta a fost și mãl este inãro, dacã
nu o chemã-n acte — pe care n-o mãl vãzuse
București. Posomoritul de el...care a participat
efectiv la revoluția popularã.
In pridvorul conacului boeresc unde se dușe-
rã sã punã mina pe moșie ca pe-o prãvãlã
a vãzut cu ochii lui, la lumina zilei, o copilã
de via și volãnase pe : Priscilla Robãnescu —
așã o chemã-n acte — pe care n-o mãl vãzuse
nimeni pinã atunci deoaceia ce trãia sau in
orice caz trãise la Paris. Trãia și trãise și era
doar in trecere. E drept cã se minunase și
taicã-sãu cind o vãzuse intrind pe poartã adușã
„plocon” ; dar, și-nchipuise cã e un nou capitel
al Genevevei lui, zurbagiosã din fire și
cãreia îi fãcea mare plãcere pentru est. Geneveva de
situații notime in care oamenii sint puși in
mare incurcãturã pinã la momente penibile care
se pot solda uneori și cu pierderi de vieți ome-
niti ; eventual am zis. Ce dacã ? Murise unul,
chiar, un bãrbat frumos și sportiv intr-un acci-
dent de avion, muritãre pentru est. Geneveva de
Robãnești inãro nu prea știa pe ce lume trã-
iește : o lume a pãcii, a rãzboiului sau și pe
una și pe alta. Mãl precis habar n-avea de po-
liticã, ba, cred cã nici nu știa in ce formã de
stat se aflã condusã România... Fusesse prezen-
tatã și odatã regelui și povestise dupã aceea
tot, foarte dezamãgãtã cã, zicea ea in final :
— „M-așteptãm sã fie ceva mãl regește și cind
colo a tãbãrit dintr-un perete pe mine și-a dispã-
rãt tot pe-acolo... Atãl și nãmãl mult”. In
real cãndãse Europa și inãro doaz voiajuri, rã-
fãcãtã prin inãro comuna ei natalã Robãnești
o zãmislise pe Priscilla o cadrã de fatã, o calã
albã cu infuziuni de magnolie, pãr negru-roșcat
și ochii mari albaștri-violeți. Hm !, nu suri ca
ai lui Byron. Se poate și așa ? Uite cã se poate.
Zina din muntele Eres simțã in Siciliã lucreazã
la zãmislirea ei. Nãntã inãro fusesse mãl zãrie
decit de obicei și-o alcãtuse inãro inãro de
frumusețã. Natura inãro fusesse mãl zurbagi-
oicã decit mama fetei. Alții n-o vedeau așã pe
fata Genevevei-cãlãtoarea. O vedeau normalã.

Desene de Mihail Gheorghe

plãtoare, mai ales, de-o podidea singele și plin-
ge de ciudã cã de pãroasã ce e nu se uitã nici
dracu la ea. Uluiitor, lu’ nea Miticã de la Bucu-
rești tocmai asta-l plãcea la nebunie ; drept
pentru care dupã ce-o scoase la gãrã grãdina
ei, o convinsã sã dea o rãlțã prin zãvoi cã sã
nu-i vãzã nimeni și-o mingie îndelung și ne-
stingerit tocmai prin pãrțile... vai, nerușinat
mai era nea Miticã ăsta incruntat și spurcat
la gurã... Cică se trãgea dintr-un neam de oas-
meni nomazi care doar mãlãlãușe prin țara
noastrã și li se pierduse urma print-o pustie
peste un riu anume fie spre rãsarit fie spre
apoi. Oricum nea Miticã avea ochii de migrator.
Cãșãtoria era cã... incheiatã. Leana l-ar fi ur-
mat orbete chiar și in seara aceea indiferent
de ce avea sã i se intimplã. Asta ar fi fost pro-
babil prima și ultima ei nãzbitie și nici n-avea,
chipurile, ce-l tot îndruga ginericã — amore-
zãtul, tot verzi și uscate : c-o face imediat cocoa-
na de București, c-o sã tragã el o vreme la
teșgea, apoi se retrag la moșie, la conac și pe
urmã o s-o duca print toatã lumea, o sã vadã
ea, nici n-a vãzut : c-a-n basme ! Cum ședeau așã

Toți inãro conchideu : e foarte frumoasã dom-
nule, e prea frumoasã fraților. Fecioara inãro nu
realiza ce prãpãd lumesã se abãtuse pe capul ei
și nici nu ințelegã o lotã din cele, vai, cite
aprecieri și exclamații pãcãtoase, unele de-a
dreptul fãrã perdeã, pornografice, se prãvãleau
de fatã cu ea peeste ea fãrã jenã sau cu vreu
scop anume ; mãl rog, de vreme ce ea nu știa
nici un cuvint romãnește. Ioc ! Oameni buni și
cumsceade, mumbã-sã o nețãlãse pe altã limbã.
Zãu ! Miticã rãmãnã rãzãnit cind pãrãmã ochii pe
ea. Si-așã era el posomorit din fire doar mãl
de Ba-bau li mãl treburã. Chitãrã fãrã reținãre
aproape foarte tare : — „Aoleu, fir-aș-al dra-
cului, ce minune de fatã. Nici n-ai avea cu
rãfuz sã-ti... in ea”.
— E minna, mãl, prostule ? Zise jupinul
afiat acolo la un pas de el, e un blestem ! Asta
poartã-n ea germeții fatalitãții. Zece ani de
ocnã scrie pe fundul ei, bãl, neisprãvitule. E o
crimã de uneltire impotriva ordinii sociale sã
te-nãroștești de ea și-o pedeseșã vecinicã de
ti se-nãroștești. Sã nu-mi fãci lar vreo șoție ca
pe mãl Otletului cã de data asta chiar cã ne-a
luat gaisã. Auzi ?
— Eu o aștept, nene, o aștept pin’ s-o face
mare, zise Miticã ; pinã la nunțã. Tot li cum-
pãrãm noi moșia azi. Miline, poimilne o sã vrea
sã se intãrãrã pe la casa nãmãrãneascã, o s-o arãdã
dorul... și lo : ha ! O prind in laț cã pe-o pa-
sãre mãlãstrã.
— O arde pe dracu, zise și Tudoricã, cel dur-
duliu, asta-l crescutã-n puf și oglinzi, bãl, șme-
cherie cu ghiveci, zavergiu de București, mar-
cetaș fricos, cutãtã ea, dar nu de-ãlde tine. Su-
flet candru, de papugi ! Nici opinii ! origina-
le n-ai in picioare cã sã-i stimești vreu in-
teres rustic mocnit in ea pe acoli pe unde-o
fi fost. Altfel, nene : castele, bani, Nisã... Monte-
Carlo, Las Vegas.
— Tocmai, am sã i le ofer eu mãl țirzu, am
sã muncesc pe brinci, fraților de la vrãjiazã,

dacã n-o iau, mã omor pe mine inșuși ; mã
semnificã cã sã trãiesc tot timpul cu spaimã
morții in mine sã vreau a muri și sã nu pot.
Auzi ! „omul nu moare pentru cã pãcãtãrește,
ci pãcãtãrește pentru cã e muritor”.
In momentul acela nea Miticã semãna cu un
filozof dintre cele douã rãzboale.
— E cam crudã, zise iar jupinul dar dacã e
ceva cu ardere, Miticã, tatã, de ars ar trebui
arsã acum cã pe urmã n-o mãl vezi. Vã arde
se voi.
Rãsarã agomote-forțat. Nu bãuserã nimic de
dimineațã cã sã nu fãcã impresie prostã boier-
nasului...
— Sist, vine tãso ; ce-ați Innebutit ? Guzgan-
nilor, mardeai de București, speculanți cu gura
spurcatã și sufletul sãrat in ocnã la Vãcãrești,
pe tenișii, pentru un pul de curcã chior, scos
din Crucea de Plãtrã și fãcutã cãlugãria la
mito ? Luat-o pe mãsã și fãvãlã-o in gloc
cit vezi vrea vol ca sã vã ținã minte cind dã
cu limba de parfumații ăla de la Paris care
ne-au vindut țara la masa tratatelor !
Priscilla se uita la ea la alte arãtãri de pe
cine știe ce fãrãm, dar nu-l scãpã licãrul din
privirea lui Miticã posomoritul. Peste ani și ani
de zile aveau sã se reînțãmescã, fãrã voia ei,
ci a istoriei, cu acest licãr devenit patimã gro-
solanã și pretenție golãnescã, prostescã, de
boss, chipurile, fãcut pe „puncțe” și intrat in
administrãcie cam prin usa din dos, aceea de
serviciu și cu un carnet de social-democrat ori
fãlsificã ori subilãzãnt... prin 1944. Avusesse el
oare alt carne sau altã cãmãșã ? Vorba ceea :
din ce ațã te-a cãmãșã și cine țã-a fost nașã sau
nașul... Te-a moșit cineva sau te-a nãscut direct
lichea !
Oala de lut a fost creatã la locul acțiunii,
din moș-strãmoș, adicã in țara Romãnescã.
Alci a fost zãmislitã, rotunjitã, arsã și impo-
ditã și-acum avea de pãmînt.

Simboluri revoluționare

Simboluri revoluționare

Urmare din pag. 1

pe noi venit in împãrãtia Apusenilor, care te
face sã te destãntã, sã te spuã cã esti
pentru a te bucura alãturi de el, pentru a-l
vedea la ei acãșã, așa cum sint de-o vreme
Inoace, de prin 1918, și nicidecum de altceva.
In toatã această stare de ușorã îndolãlã, oare-
cum bãnuițoare care simțã cã te invaluã aproape
fãrã sã bagi de seamã, se aflã, tot mãl astenut
de trecerea anilor, sentimentul transmis parca
din generație in generație al unor oameni frus-
trați, veacuri la rind, in propria lor patrie de
libertate naționalã și socialã. „Pãrînții mei, imi
spunea profesorul Ionel Gombos, directorul co-
ordonator al școlilor din comunã, și pãrînții lor,
și pãrînții pãrînților lor, tot neamul nostru de
moti, au trãit istoria unei îndelungate robii. Pinã
in urmã cu trei-patru decenii n-a adus nimeni
nimic in Apuseni. Toți care au venit pe-alcã au
venit sã care, sã lete, sã ducã — adicã ne-au ac-
cãtuit munții și pe dinauntru și pe dinafarã cã
sã poatã ei inãro marile palate imperiale. Cum
puteau fi priviți acei pãrãdãnti strãni dacã fãp-
tele lor samavolnice l-au fãcut pe moș sã punã
mina pe topoare ? Au fost inãro un anumit fel
de a vedea lumea și istoria, de care nu sint
vinovați nici pãrînții, nici inãroștii lor. Du-
ceți-vã la casa-muzeu a lui Avram Iancu și in-
țelegãți mãl bine de ce se uitã moșii intr-un
anumit fel, poate numai al lor, la oamenii ne-
conșcusi. Dar putea oare Iancu sã priveascã
lumea cu ochii senini cind nu numai cã nu și-a
vãzut națã fericitã, dar a mãl apucat sã afie
cã Transilvania și-a pierdut și bruma de auto-
nomie in cadrul imperiului habsburgic ? Si dacã
tot m-am pornit pe întrebãri și pe fãcut istorie,
mi-a mãl zis profesorul cercetind cu coada
ochiului filele carnetului in care notãm, pãr-
rînții mei și generația mea de moșii trebuiau sã
fie fericitã pentru cã nu aveau voie sã vorbeascã
despre Avram Iancu așa cum a fost el ? Si știi
de ce? „Nu, l-am rãspuns eu, deși știam, ceea
ce l-a fãcut pe profesor sã mãl priveascã cum

simetrie or advers, / Ca pe-un sãrut prin buze
cel dintil, / Numind c-un degețel furnici și as-
tre, / Ca tine, Bazã Tandrã, ce mingii / Nesã-
tul prim al bucuriei noastre ! // Nimica nu-l
in plus, nimic nu-l lest ! — / Heruv, sã-mi faci
un INVENTAR CELEST !”
Liric și lucid, poetul braveazã, mistificã, se
rãstãrã in chip juvenil-provocator, dar stãruie
intre aceea nostalgia tineretii, a prietenilor, a
unei atmosfere pierdute, a iluziilor : „La masa-
asta-au stat-cindva-alãturi : / Aho, Mărgãrit,
Claris și Pucã — / Nepridicind cinci chelneri
bravi s-aducã / Rom, boasã, votã — potopind
desfãțuri ! / Vai, lemull meset — azi — cum
se usucã / De gloria antanor omãturi ! / Cum
ai purces, Frumoso, sã mi-l mãturi / Pe-acești
Sileni cu hãmestitã bucã ? / La ora de inchi-
dere, adese, / Mi-l mãtura hangãta de sub
mese... / O surle, surle sãmbre-ale lui Gog-Magog :
— „E ora de inchidere, vadã rog” // I-l mãturat,
Hangã-Meș-Frumos ! / Ce pãrînți vei mãl
avea — ca El — la Masã ? !” Superba tinerie

Desen de Dragoș Morãrescu

revine in memorie, cu accente melancolic-bur-
lești intr-o ințeașã suitã de evocãri (Singapore,
Acord, Ev, Orologiu, Miogãl).
Realul cheamã imediat livrescul, pentru a
transpune concretul in fantezie ; poetul imagi-
neazã cu vervã, construind vizuni comic-coș-
maroșești (Ghiol). Disponibilitãte imaginãriului
sint inãro diverse și succesul invențiilor se ri-
sipește uneori sub impactul unor eforturi care
poetizeazã banalul : „Prin Bãrãganul turmen-
tat de soare, / De mic copil, imi amãgi privi-
rea / Fața Morgana, visu-nchipuirea : / Fanta-
ste dropli, oaze scilpitoare... / Falate de cãstãr,
ca nișãre, / Ard policoandã — arhitecturi so-
lare !.. / Nu-i doar un joc superb de aspe-
soare — / Cu palmieri astrali mimind bolțirea !
// Grãdini supreme-n cimpul vast scintee : /
Fãmi de rouã și-impinezã hãvuzul / Si iriza-
ten nimb de curcubeu / Arcãdele-și foznește
cucuruzul ! / Un zbor subtil de ingeri se-nțe-
taie / Pe-un colț de rãl, cu-aprãnse evantale !”
Orice imagine care îl surprinde pe poet intr-o
dispoziție inspiratã poate deveni pretextul unor
improvizãții pline de fantezie sau de umor, al
unor monologuri exclamative, al ingeniozită-
ții inepuizabile. Uneori verbul explodeazã in car-
ticãri fulminant-romantice (Poezia, Tapete,
Premianți, Minusi, Toga), adevãrate pamflete,
debordind de imprecãții lansate cu iritare con-
taminatã de amuzament. „Taraba marelui tal-
cui cu hirburii strinsã la un loc” expune cele
mai diverse obiecte, adevãrat inventar al „bu-
rãsiului domestic” in care fiecare fleac de uz
curent declãșazã fie elogiul tandru, fie fan-
tezie livrescã, fie un turbon de imagini pus in
mișcare de inventivitatea ludicã : „Invocã stre-
curoãrea mea de ceai, / In limp ce-mi scurge
coaurul ! / Un zbor subtil de ingeri se-nțe-
taie / Pe-un colț de rãl, cu-aprãnse evantale !”
Orice imagine care îl surprinde pe poet intr-o
dispoziție inspiratã poate deveni pretextul unor
improvizãții pline de fantezie sau de umor, al
unor monologuri exclamative, al ingeniozită-
ții inepuizabile. Uneori verbul explodeazã in car-
ticãri fulminant-romantice (Poezia, Tapete,
Premianți, Minusi, Toga), adevãrate pamflete,
debordind de imprecãții lansate cu iritare con-
taminatã de amuzament. „Taraba marelui tal-
cui cu hirburii strinsã la un loc” expune cele
mai diverse obiecte, adevãrat inventar al „bu-
rãsiului domestic” in care fiecare fleac de uz
curent declãșazã fie elogiul tandru, fie fan-
tezie livrescã, fie un turbon de imagini pus in
mișcare de inventivitatea ludicã : „Invocã stre-
curoã

